Leto LXIV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v soboto 20. junija 1936. | Štev. 139 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Konec sankcij in naša trgovina z Italijo

Marsikateri naš čitatelj je ob čitanju včerajšnjega Edenovega govora v spodnji zbornici postal optimist in se razveselil bližnjega konca sankcij, ni pa seveda pomislil, da bo procedura v zvezi z ukinitvijo sankcij še nekaj časa trajala, ker še niso povedale svojega mnenja tudi druge države-članice Zveze narodov. Zato je treba počakati, da bo položaj popolnoma jasen, ko bomo v resnici lahko računali na ukinitev sankcij.

Tedaj bodo z naše strani ukinjene sankcije, toda, kaj pa je z italijanskimi protisankcijami. Sankcije, ki jih je uvedla naša država kot ostale države-članice Zveze narodov, so zadevale predvsem italijanski uvoz k nam, na drugi strani pa so dopuščale znatne možnosti izvoza še nadalje, če seveda ne bi stalo tu nasproti vprašanje plačila izvoženega blaga, ker je bil tudi ukinjen kliring z Italijo. Toda Italija je na te sankcije odgovorila s protisankcijami ter je prenehala kupovati v državah, ki so izvajale sankcije in se je rajši obrnila v druge države, s katerimi je vzdrževala svoj trgovski promet na prejšnji višini. Seveda je bilo to dejanje tudi izraz gospodarske nujnosti, ker se je dalo po Italiji kupljeno blago plačati samo v teh državah z italijanskim izvozom, drugače pa Italija nima na razpolago takih sredstev, da bi si lahko dalj časa privoščila plačevanje v zlatu, razen seveda, ko gre za izredno važne surovine.

Tako so dale tudi sankcije Italiji v roke važno orožje, katerega bo posebno s pridom porabljala sedaj, ko gre za ukinitev sankcij. Italija je tudi takoj dala vedeti, da ne bo še konec protisankcij, če se ukinejo sankcije. S tem hoče Italija pritisniti na vse sankcionistične države, da bi se vsaka posebej pogajala z njo in bi tako Italija dosegla pri pogajanjih ugodnejše uspehe, kot bi jih sicer ob enostavnem ukinjenju sankcij.

Poleg vsega tega pa je treba vpoštevati še važno dejstvo: italijansko gospodarstvo se je v veliki meri že preusmerilo k samozadovoljivi politiki razvoja vseh svojih produkcijskih sil. Danes zopet vse italijansko gospodarstvo preusmeriti na navezanost na svetovni trg, je kaj težko delo in zvezano z velikimi gospodarskimi in socialnimi pretresljaji, ki bodo imeli še posledice, kot jih je imela prva preusmeritev k samozadovoljivemu gospodarstvu.

Tako bo zopetna priključitev Italije svetovnemu gospodarstvu izredno težka stvar, ki bo trajala dolgo časa in bodo medtem nujno morali nastopiti zastoji, ki seveda marsikomu ne bodo všeč, pa bodo vendar nastopili. Vse kaže, da bo Italija porabila priliko ob ukinitvi sankcij, da s svojimi protisankcijami doseže čimveč uspehov v trgovski politiki in prilagoditev svoje zunanje trgovine k nastalemu stanju v italijanskem gospodarstvu samem. Da bodo pri tem igrali zunanjepolitični momenti važno vlogo, ni treba posebej poudarjati in se bo najbrže tudi naša zunanja politika morala prilagoditi realnim potrebam našega gospodarstva brez ozira na resentiment.

Kakor je iz vsega tega razvidno, problem naših gospodarskih stikov z Italijo v bodoče ni tako enostavno rešen z ukinitvijo sankcij, kot si marsikdo misli. Poleg tega pa bo v bodočem našem trgovinskem razmerju z Italijo igralo važno vlogo vprašanje plačilnega prometa. Saj imamo še danes okoli 41.5 milijonov lir zmrznjenih terjatev v Italiji, katere bomo prinesli kot težko dediščino v bodočo novo ureditev plačilnega prometa.

Sankcije so za nas pomenile veliko žrtev, ki jo je med vsemi pokrajinami v državi nosila največ Slovenija, zlasti pa je bila ta žrtev težka, ker nismo dobili na onih trgih, kjer bi našli nadomestilo za izgubljena italijanska tržišča, nobenih posebnih kompenzacij, če izvzamemo Anglijo, kjer pa so tudi ugodnosti omejene. O tem, kako so sankcije vplivale na našo zunanjo trgovino, naj navedemo samo nekaj številk: od decembra 1934 pa do konca aprila 1935 je znašal naš uvoz iz Italije 239.9 milij. Din, od decembra 1935 pa do konca aprila 1936, torej za časa trajanja sankcij pa samo 4.6 milij. Din. Naš uvoz iz Italije se je torej zmanjšal za 235.3 milij. Din. Na drugi strani smo izvozili od začetka decembra 1934 do konca aprila 1935 v Italijo naših proizvodov za 362.9 milij. Din, od začetka decembra pa do konca aprila pa samo še 25.1 milij. Če bi imeli najnovejše številke, bi se še bolj pokazal vpliv sankcij na našo zunanjo trgovino. To moremo ugotoviti, da je samo v 5 mesecih trajanja sankcij utrpel naš izvoz zmanjšanje za 337.8 milij. Din. Temu zmanjšanju izvoza stoji nasproti tudi zmanjšanje uvoza, toda ker je bila naša trgovinska bilanca z Italijo aktivna, lahko cenimo, da smo izgubili v teh 5 mesecih aktivum okoli 100 milij. Din ali letno skoro 200 milij. Din, kar je za nas, ki moramo računati z majhnimi številkami, veliko.

Naši lesni industrijci, trgovci in izvozniki se že vesele ukinitve sankcij, ker računajo, da bodo takoj lahko prodali les, katerega zaloge so pri nas zelo narasle, ker smo računali s krajšim trajanjem sankcij. Toda tudi tu bi koristilo nekoliko manj optimizma. Predvsem je treba vpoštevati, da bodo tudi naši konkurenti pritisnili bolj na trg, ker sta bili tudi Rusija in Romunija udeleženi pri sankcijah. Italijanski trg pa se je že v veliki meri preusmeril na kupovanje drugod, posebno pa v Avstriji. Tako nas tudi s te strani čakajo težke naloge, uveljaviti se že napram sedanji avstrijski konkurenci, pa tudi bodoči konkurenci sedaj sankcionističnih držav. Seveda ne smemo ponovno izgubiti iz vida tudi važno ureditev vprašanja plačilnega prometa z Italijo

Bojimo se pa še tudi, da bomo radi neorganiziranosti našega lesnega izvoza pretrpeli znatno škodo. Ko bomo zopet začeli izvažati les v Italijo, tedaj bo vse sililo z blagom tje in ga ponujalo vsakemu za vsako ceno, samo da pride do obratnih sredstev za nadaljne obratovanje, pa naj ima pri tem še izgube v večji ali manjši meri. Danes ni več čas za tako nastopanje na zunanjih trgih, ker vidimo vsepovsod, da samo organizirane in velike gospodarske skupine lahko uveljavijo svoje zahteve in dosežejo tudi za posameznike večje ugodnosti, zlasti pa višje cene. Veliko smo že zamudili s tem, da nismo organizirali naše lesne stroke v dobrih časih, ko bi prenesla marsikatero poseganje države v produkcijo in izvoz, zamudili smo mnogo, da tudi v sedanjih težkih časih, ko je kriza tako vse pritisnila k tlom, nismo organizirali našega lesnega izvoza vsaj za druga tržišča. Ali se naj ponovi stara igra, ko si bodo naši ljudje pokvarili vse cene in s tem dali vse zaslužke drugim. Zato je nujna državna potreba, da v času, ki nas loči od zopetnega izvoza lesa v Italijo, izvedemo organizacijo izvoza lesa, ki bo prinesla korist vsakemu posamezniku, samo organizirati se bo moral in tudi eventuelno nekoliko počakati s prodajo, ko ne gre samo za njega, ampak za vse naše izvoznike, zlasti pa za one, ki bi drugače dosegli prenizke cene

D. P.

Francija se mora preusmeriti

„Prisiljeni smo, da ponudimo roko Nemčiji in Italiji“ Levičarji bodo morali sodelovati z Mussolinijem in Hitlerjem...

Pariz, 19. junija.

Preokret Velike Britanije v sankcijskem vprašanju je povzročil v francoski politiki, ki je bila vseskozi naslonjena na načela pakta Zveze narodov, popolno zmedo. Levičarska vlada, ki si je zamislila tudi na mednarodnem polju politiko popolnoma vzporedno z Moskvo, je vsekakor v zelo kočljivem položaju. Kakor jo bodo notranje razmere prisilile, da se bo morala čedalje bolj odmikati od komunistične linije, tako bo prisiljena v odnošajih z državami Evrope ubrati konservativno smer, ki jo narekuje Anglija. Ker je to položaj, spričo katerega se ljudski frontaši ne morejo hitro orientirati, če nočejo naravnost brez boja izdati svojih priljubljenih dogem, zato se ne smemo čuditi, da je levičarsko časopisje zelo redkobesedno, kar se tiče nujnosti zunanjepolitične preusmeritve Francije, in da se najbolj skrajni frontaši omejujejo na divje napade proti angleški konservativni stranki, ki da je »prisilila Edena na kolena in pokazala vse svoje sovraštvo do Zveze narodov«.

Sprava, ki ne bo prinesla nobenega dobička

Drugače opozicija, ki v tem oziru vidi bolj jasno in ne prizanaša tudi ne bivšemu »visokoburžuaznemu« režimu g. Lavala. »Temps«, ki ima še vedno zveze z zunanjim ministrstvom, pravi, da je Anglija storila veliko bolj pametno, če je priznala svojo napako, kakor če bi iz napačnega samoljubja vztrajala pri sankcionistični politiki, ki bi bila brez dvoma privedla do nove vojne. Nemogoče je voditi istočasno politiko proti Italiji in proti Nemčiji, posebno ko vemo, da sta Italija in Nemčija tik na tem, da se popolnoma sporazumeta. **Zato je bila od angleške strani kaj pametna poteza, da je najprej ponudila roko sprave Italiji, ker je ta sprava ne bo stala nič, dočim stavlja Nemčija težke zahteve.** »Jour« dopolnjuje ta izvajanja, rekoč, **da bi bila morala Francija prehiteti Anglijo, ki se je že maja meseca začela z Italijo pogajati. Saj je Mussolini od Francije pričakoval preusmeritve, od katere bo sedaj žela sadove Anglija.**

»Intransigeant« obžaluje, da je taka politika **privedla Francijo do tega, da se mora pustiti vleči od Anglije** v bodočo dobo, ko bo treba Evropo konsolidirati na drugačnih podlagah, nego je bila dosedaj. Najbolj ostra je pa kritika bivšega ministra Tardieuja, ki pravi, **da je zaradi nesposobnosti gg. Sarrauta, Flandina in Paul-Boncourja Francija v sporu z Italijo in z Nemčijo, obenem pa primorana, da se sedaj spravi z obema, ne da bi smela od tega pričakovati kakršnokoli nagrado.** G. Blum je pravzaprav na vsem tem nedolžen, če izvzamemo njegovo principielno zvezarsko politiko, ker je ta položaj podedoval od svojih prednikov. Zato bomo brez škodoželjnosti pozdravili dan, ko bo proti svojemu prepričanju moral postaviti piko na angleški predlog o ukinitvi brezsmiselnih sankcij.

Brezuspešna opozicija v Angliji

London, 19. jun. Opozicija je zaradi preobrata dosedanje politike začela proti vladi najhujšo borbo ne samo v tisku, temveč tudi s prirejanjem protestnih zborovanj in pouličnih demonstracij. Politični krogi pa v uspeh opozicije ne verjamejo, ker Anglija svoje politike ne more zopet preokreniti, pač pa bi utegnila postati opozicija bolj nevarna vladi kot taki. Kakor trdijo opozicijski krogi, sta tako MacDonald, kakor tudi bivši zunanji minister Simon zaradi Edenovega govora ogorčena in nameravata baje podati te dni ostavki. S tem bi vlada izgubila značaj narodne unije in postala čista konzervativna vlada.

Na delovanje opozicijskih krogov je vlada danes odgovorila tako, da je vsem narodnim poslancem konzervativne stranke poslala okrožnico in jih opozorila, da bo v torek glasovanje zaradi predloga o nezaupnici vladi, radi česar se odsotnost ne bo nikomur opravičila. (Včeraj je namreč kljub važnosti debate bilo v zbornici veliko klopi praznih.) Vsak član konzervativne stranke mora priti tega dne v poslansko zbornico in oddati glas za vlado.

Obenem vlada izjavlja, da bo odločno vztrajala pri svojem sklepu glede sankcij, ker se dobro zaveda, da lahko samo takšna politika zavaruje mir v Evropi in v svetu, ki je danes strahovito oborožen. Mnogi jutranjiki pišejo, da je bil včerajšnji govor Anthony Edena najhujši udarec za sankcije, ki se brškone v zgodovini ne bodo nikdar več ponovile, ker so se pokazale kot najslabše sredstvo za dosego svojega cilja. Ti listi tudi poudarjajo, **da je treba sedaj v čim krajšem času vzpostaviti dobre trgovinske odnose med Italijo in sankcionističnimi državami,** da se obvarujejo nadaljnje škode, ki so jo imele doslej z izvajanjem teh sankcij.

Dunajska vrem. napoved: Dopoldne jasno, zvečanje oblačnosti, nevihte, lahen padec temperature.

Tudi Francija sklenila ukinitev

Pariz, 19. junija. c. **Dopoldne ob 10. uri se je sestala vlada na seji na Elizeju pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Na tej seji je podal zunanji minister Yvon Delbos obširno poročilo o mednarodnem položaju. Vlada je po tem poročilu sklenila, da ni nobenih dejanskih razlogov več zato, da naj bi se sankcije še nadaljevale in zato meni, da naj se ukinejo.** Vendar pa izjavlja vlada, da se bo podvrgla vsem sklepom, ki bi bili sprejeti v Ženevi.

Velika zunanje politična debata se bo v francoskem parlamentu vršila v torek 23. t. m. Zunanji minister Yvon Delbos bo podal svoje prvo poročilo o zunanji politiki.

Tudi Irska proti sankcijam

Dublin 19. junija. AA. »Pres Assocition« poroča, da je v teku včerajšnje seje parlamenta predsednik vlade Devalera izjavil, da bo irska vlada glasovala za ukinitev sankcij. Sankcije niso uspele in zato je treba čimprej končati z njimi. **Društvo narodov ne uživa več zaupanja narodov.**

Južna Amerika za preorijentacijo Evrope

Lima, 19. junija b. Perujsko zunanje ministrstvo je izdalo uradno poročilo, da se je perujska vleda priključila zahtevi Argentine za izredno sklicanje Zveze narodov. To sklicanje je potrebno, da se razčistijo zamotani mednarodni odnosi in odstrani vojna nevarnost. Perujska vlada je mnenja, da bi moral plenom Zveze narodov priznati aneksijo Abesinije in samo potrditi gotovo dejstvo. Glede sankcij je perujska vlada mnenja, da sploh nimajo smisla in da jih je treba ukiniti. Potrebna je tudi takojšnja reforma Zveze narodov.

„Veliko izdajstvo“

London, 19. junija b. Laburistična stranka je pod naslovom »Veliko izdajstvo« objavila manifest, v katerem očita vladi, da pripravlja uničenje Zveze narodov.

Jalova habsburška propaganda

Velesile in sosedi so že opozorili kanclerja Schuschnigga

Monakovo, 17. jun.

Na Dunaju očividno pozabljajo, kako klavrno se je končalo takozvano junijsko pustolovstvo, ko so zadnjega avstrijskega cesarja zapeljali do tega, da je skušal vprašanje vzpostavitve svoje rodovine rešiti via facti. Že nekaj mesecev opazujemo novo poglavje habsburške propagande, ki postaja čedalje bolj intenzivna in išče sedaj predvsem opore v Italiji, ki je v abesinski zadevi narekovala svojo voljo vsej Evropi. Čas v resnici ni napačno izbran, toda gospodje, ki so odstranili vse ovire, da se more restavracijsko gibanje zopet po mili volji izdejstvovati, niso računali na Nemčijo, da ne govorimo o avstrijskih sosedah in ostalih evropskih državah. **Kljub razgovorom, ki so se vršili in se še nadaljujejo med Mussolinijem in Hitlerjem, je narodnosocialistična Nemčija slejkoprej odločno proti Habusburžanom,** kateri bi občutno motili politične račune moderne Nemčije v Evropi. Pa tudi, kar se tiče Italije, so na Dunaju preveč optimisti, zakaj končno je Italija kljub abesinski zmagi tako zelo odvisna od velesil, s katerimi bo morala po ljuti borbi, katera je tudi Italiji prizadela hude rane, skleniti spravo, da se Mussolini najbrže ne bo preveč premišljal, da na tem žrtveniku žrtvuje aspiracije Otona oziroma parmske vojvodinje na avstrijski prestol.

Menda kancler Schuschnigg nekaj takega že sluti, ker je zmagoslavna prerokovanja »Reichsposte«, ki sicer gotovo odgovarjajo njegovemu osebnemu prepričanju, hitro popravil, oziroma skušal vzbuditi vtis, kakor da vlada za habsburško akcijo ni odgovorna in da jo sploh ne smatra za aktualno. G. kancler pa se je obenem izdal, da želje takozvanih legitimistov vendarle odgovarjajo njegovim skritim tendencam, ker je v oficielni izjavi senzacijam »Reichspost« dal dostaviti komentar, v katerem se razlaga, da je eventualna sprememba avstrijske vladavine odvisna od »naravnega razvoja ljudske volje«, ki je edino poklicana, da v tem oziru izreče svojo besedo. To pa je nekoliko zapletena in dolgotrajna procedura, radi česar se avstrijskim sosedom ni treba preveč vznemirjati, vendar pa naj ti sosedje pomislijo, da je cela zadeva izključno notranji problem Avstrije, ki bi z vzpostavitvijo Habsburžanov nikogar ne ogrožala...

Takšno je torej stališče g. kanclerja, ki pa ne vzdrži kritike. Ni res, da bi sedanja avstrijska vlada ne bila odgovorna za sedanjo habsburško propagando, saj je režim dal uzakoniti »Zakon o zaščiti tradicije«, ki prepoveduje propagando proti vzpostavitvi bivše dinastije, in tako imenovana »Vaterländische Front«, katero sedanja Avstrija smatra kot »nositeljico ljudske volje«, ima zakonito dovoljenje za monarhistično propagando in udejstvovanje. Iz tega čisto jasno sledi, da je za legitimistično gibanje vlada odgovorna vsaj kot indirektna pospeševateljica. Kar pa se tiče poskusa, predstavljati to gibanje kot izraz »nevplivane lastnovoljne tendence ljudstva«, je treba pripomniti, **da ni prav nobenega dvoma, da je večina avstrijskega ljudstva proti Habsburžanom,** čeprav skuša vladajoča stranka v zadnjem času pridobiti za restavracijo delavstvo. Zakaj ne da se zanikati, da sta na eni strani narodni socializem, na drugi pa socialna demokracija še vedno močno usidrani v avstrijskem prebivalstvu, če nista mogoče pod režimskim pritiskom v zadnjem času še celo močno narastli. Zato je močno upravičena domneva, da težnja po vzpostavitvi Habsburžanov ni nič drugega ko **nevaren poskus sedanjega avstrijskega režima, da se vzdrži na površju s staro dinastijo,** ki se smatra kot najtrdnejši steber konservativne starodomovinske ideje.

Legitimisti delajo torej popolnoma pod varuštvom sedanje vlade. Otonova sestra, vojvodinja Adelhaid, ki je že nekaj tednov v Avstriji, potuje z nadvojvodo Evgenom in drugimi voditelji legitimistične propagande po Koroškem in vzhodnem Tirolskem in bo obiskala tudi ostale avstrijske dežele. Na Tirolskem jo je sprejel deželni glavar z vsemi častmi in je bila navzoča tudi častna četa zvezne vojske. 16. junija pa je prispel na Dunaj princ Rene Bourbon-Parma, brat bivše cesarice Zite, kar je brez dvoma v zvezi z restavracijskim pokretom. Obenem se nadaljujejo imenovanja Otona za častnega člana avstrijskih občin, od katerih jih je do 12. junija izreklo svoje simpatije zanj 1304.

Obenem bi radi Evropo impresionirali s tem, da poročajo, kako je Mussolini sam pregledal članek »Reichsposte«, ki se zavzema za restavracijo, in da ga je odobril. Nadvojvoda Evgen pa, ki vodi to propagando, skuša vplivati na javnost s tem, da napoveduje že točen datum restavracije, namreč 28. juni!...

Značilno pa je, da vlada noče slišati ničesar o plebiscitu, ki ga priporočajo legitimisti za vzpostavitev monarhije. Kancler Schuschnigg namreč dobro ve, da bi se ljudstvo kljub 1304 občinam, v katerih vladni župani enostavno izpolnjujejo navodila iz zveznega kanclerskega urada, s pretežno večino izreklo proti Habsburgom, in zato misli na presenečenje, ki bi moglo vzpostaviti ob svojem času monarhijo po enostavnem sklepu zveznega sveta in zveznega kulturnega sveta, ki moreta baje sama spremeniti ustavo. Toda ves ta načrt se pogreza v globine, **zakaj kancler je po zelo resnih opominih, ki so jih naslovile na Dunaj ne samo avstrijske sosede, ampak tudi velesile, prišel najbrž že danes do prepričanja, da bo treba restavracijsko misel zopet postaviti v ledenico.** Sporazum, ki se pripravlja med Anglijo, Francijo, Italijo in Nemčijo, bo legitimistične težnje temeljito prekrižal in solidarnost Male antante bo posebno v tem slučaju prišla do polne veljave. Kdo bo dopustil zaradi habsburško-burbonskih kapric in interesa Schuschniggovega vse kaj drugega ko trdno ukoreninjenega režima, da bi se Evropa zopet vznemirila, saj ima drugih, v resnici važnih problemov več ko zadosti.

W.

Sirija in Libanon neodvisni

Pariz, 19. junija. Francoska vlada je sklenila v načelu, da se bo svojega mandata nad Sirijo in nad Libanonom odpovedala ter da bo s tema dvema deželama kot neodvisnim teritorijem sklenila podobno zvezo, kakor jo ima Anglija s svojo bivšo mandatarno državo Irakom. Obenem bi Sirija in Libanon vstopili kot svobodni republiki v zvezo narodov.

Sklep francoske vlade je rezultat brezuspešnosti tega mandata, ki ni mogel pomiriti teh dežela, ki sta tudi med seboj v najostrejšem sporu. Sirija je Francijo samo stala velike denarje, ki jih vojaške in gospodarske ugodnosti niso mogle vračati. Te ugodnosti pa si hoče Francija ohraniti z zvezno pogodbo, ki naj ji zasigura pravico, da bi ostale v obeh državah francoske posadke. Te bi zavarovale letalske zveze, brodovna opirališča in petrolejska ležišča v obojestransko gospodarsko korist.

Ta sklep je bil storjen v popolnem sporazumu med levičarsko vlado in generalnim štabom. Ta sklep naj bi namreč ugodno vplival na Arabce severne Afrike, ki so v krvavih sporih med francosko obalstjo in sirijskim prebivalstvom stali seveda na strani svojih sonarodnjakov. S tem sklepom pa seveda neodvisnost Sirije še daleč ni gotova stvar, ker bo procedura, ki je potrebna za spremembo mandata v dve neodvisni državi, ki naj bi sklenili s Francijo zvezno pogodbo, zahtevala veliko časa, predvidoma nekaj let.

Nova vlada na Švedskem

Stockholm, 19. junija. c. Voditelj agrarne stranke Person je sestavil novo vlado. Vlado tvori šest članov agrarne stranke in šest uradnikov, ki so vsi izven strank. Zunanji minister je profesor Westmann. Vlada je imela danes popoldne že svojo prvo sejo.

Preosnova Zveze narodov

Govorimo popolnoma odkrito: stari mednarodni politični sistem je v razsulu in je njegova tragika v tem, da jih je malo, ki bi za njem žalovali.

Svečan neuspeh, ki ga je Zveza narodov s sankcijami doživela, je ženevsko ustanovo potisnil na rob groba. Najprvo Mandžurija, zatem Gran Chaco, potem Abesinija, nazadnje oborožitev Porenja: sami dokazi, da se države po ženevskih paragrafih ne čutijo prav nič vezane, ako jim drugače kaže, pa vseeno, ali so članice Zveze ali ne. Vera v mednarodne pogodbe je popolnoma splahnela, podpisi držav in državnikov so nekaj vredni le toliko časa, dokler krijejo lastne interese. Mednarodnega jamstva za varnost kateregakoli naroda ali države v današnjem svetu ni več, ker ni več mednarodne morale, ki bi ščitila pravice nedolžnega ali pravice šibkejšega. V današnjem mednarodnem svetu je kot izključen činitelj upoštevana edinole sila, moč, oborožena pest, z drugimi besedami surova materija. Za pravico ni nikjer več mesta. Pravico si krojijo močnejši na račun slabejših. Dovršena dejstva, ki jih ostvarja ostrina meča ali teža zlata ali zvitost pretkancev: to se potem imenuje »pravica«, ki jo s spoštljivim poklonom in svečanim priznanjem svet jemlje na znanje. Ako o tem še dvomimo, potem se zamislimo v usodo Madžurije, Abesinije, Sircev, Asircev Georgijcev in še vseh drugih, ki so bili osramočeni v svojem zaupanju na mednarodno pravico. Ker ima premagani zamašena usta, ni prav nikogar v svetu, ki bi protestiral proti krivicam, še manj seveda, da bi se za zatirane potegnil z orožjem v roki. Razumljivo, da so s temi izkušnjami obogateni mali narodi in države pričeli gledati plašno okrog sebe in se ozirati po drugih jamstvih svoje neodvisnosti, kakor pa jim ga je varljivo kazala Zveza narodov. Danes smo na tem, da bosta angleška in francoska diplomacija sami sebe postavili na laž, da bosta razglasili za zmoto, kar je včeraj še bila splošno znana resnica: že jutri morda Italija ne bo pred svetom krivičen napadalec, ampak bo Abesinija proglašena za kalilca miru in krivca afriške vojne...

Ugled Zveze narodov je zadnja leta padel pod ničlo, ker je postala le preočitna skrivalnica interesov velikih narodov. Narodi sveta so bili z Zvezo narodov mistificirani. Kljub temu pa do danes še ni nikdo predlagal, naj se ženevska ustanova lepo na tihem opusti ampak večina pravi: Zveza narodov je svetu potrebna. Ako je dosedaj slabo poslovala, ni s tem rečeno, da ne bi mogla v bodoče bolje. Zvezo je treba preosnovati in jo postaviti na boljšo podlago, da v bodoče ne bo delala tako usodnih napak.

Danes so vsi za to, da se ZN preosnuje. Toda kako? Zveza je odpovedala, ko je šlo za učinkovite kazni proti tistim, ki so kot napadalci segli po orožju. Izkazalo se je, da Zveza narodov proti takim v resnici nima drugega učinkovitega orožja, kakor moralno obsodbo, za katero pa se je napadalec v vsakem slučaju bore malo zmenil. Ravno v tej točki, pravijo izvedenci, bi Zvezo bilo treba reformirati, pri čemer navajajo dvojno možnost: da se ji naloga vojnega izmirjevanja sploh odvzame ali pa, da se ji dajo na razpolago zadostna sredstva, da bo hitro in učinkovito mogla nastopiti proti napadalcu. Za prvi primer, pravijo reformatorji, ima Zveza še vedno svoj vzrok za bivanje. Njena naloga nikakor ni le v tem, da zabranjuje vojno, dasi bi seveda to bilo najbolj idealno. Toda že dosedaj se je izkazala, da more koristno služiti v mnogih drugih mednarodnih vprašanjih: v mednarodnem delavskem vprašanju, pri boju zoper trgovino z dekleti, z mamili, pospešuje mednarodno higijeno, sklepa dogovore o mednarodnem znanstvenem sodelovanju, skrbi za varstvo narodnih manjšin; je z eno besedo koristen organ mednarodnega sodelovanja. Ako se ZN omeji le na ta področja, tako pravijo zagovorniki te rešitve, potem mali narodi ne bodo od nje več pričakovali nekega omišljenega varstva, ki ga jim dati ne more.

Drugi so pa mneja, da bi bilo treba moč Zveze okrepiti z nekakšno brachium saeculare, bras seculier, kakor pravijo Francozi, torej z armado, ki bi bila v službi mednarodnega miru. Nekaj podobnega so Francozi predlagali že takoj ob ustanovitvi Zveze, kar pa je radi težavne izvedljivosti propadlo. Tudi je tedaj že prevladovalo mnenje, da bo moralna avtoriteta Zveze dovolj močna, da bo preprečila vojne spore. Tudi danes si je težko misliti, kakšen naj bi bil ustroj takšne Zvezine armade, kako močna bi bila, kdo naj jo sestavlja, kje naj bo nastanjena, kdo naj jo vzdržuje, vodi, itd.

Tretji imajo misel, naj zveza svojo univerzalno poslanstvo sploh opusti, ker ni mogoče z enega mesta in z enim vidikom uravnati interese vsega sveta. Amerikanci prav radi tega že danes ali ne pripadajo ZN, ali pa se pritožujejo, da se jih vlači v spore na drugih kontinentih, ki jih prav nič ne brigajo. Osnuje naj se torej več zvez, kakor evropska, ameriška, afriška, azijska, ki bi se pečale vsaka s svojim kontinentom, Ženeva pa bi njih delo in pobude kvečjemu registrirala.

Na prvi pogled je takšna misel zelo enostavna in izvedljiva. V resnici pa je brez praktične vrednosti. Zgreši namreč osnovno misel, da je mir v sodobnem svetu nedeljena stvarnost. Ni mogoče, da bi bila Evropa v vojni, ne da bi bili prizadeti tudi drugi kontinenti. Isto velja za Ameriko, Afriko in Azijo. Razven tega pa imajo vse večje države svoje interese po celem svetu, n. pr. Anglija, Amerika, Francija, Japonska. Kaj bi konkretno moglo biti n. pr. z afriško vojno? Ali se ne bi vsi evropski spori avtomatično prenesli tudi v Afriko, kar smo deloma mogli opazovati že v abesinski vojni? Enako bi tudi evropska zveza ne mogla biti izključno evropska. Cela zamisel je zelo meglena in nestvarna.

Anglija je napovedala, da bo jeseni treba govoriti o reformi ZN. Toda, kakor so danes razmere, bo že velik uspeh, ako se bodo države sporazumele le o tem, kaj naj se reformira. Do kakšne splošne rešitve gotovo ne bo prišlo. Veliko bo, ako bo ZN z nekimi malimi popravki sploh mogoče vzdržati še pri življenju. Težko je zares reformirati Družbo narodov. Še mnogo težje pa ji je udihniti spravljivega duha, spoštovanja pravice in smisla za skupno blaginjo, ki današnjemu svetu tako zelo manjka.

Afera Bodi se širi

Dr. Aleksander Bodi, glavni igralec v aferi brez carine uvoženih preprog, v kateri je bila država oškodovana za lepe milijončke, je že zdavnaj na varnem nekje za mejo, kjer bo že preskrbel varno zavetje sebi in svojemu denarju.

V Belgradu pa prihajajo na dan njegovi sodelavci, ki so mu vede ali nevede služili. Včeraj je policija napravila preiskavo v stanovanju Jovana Novakoviča, brata osumljenega Ilija Novakoviča. Ob tej priliki je zaplenila več kosov starinske oprave, starinske ure in druge dragocenosti v vrednosti 70.000 Din. Pri trgovcu N. Momčiloviču je zaplenila 8 dragocenih perzijskih preprog, ki jih je ta kupil od Jovana Novakoviča, ne da bi vedel, da so vtihotapljene. Pri Iliju Novakoviču je policija našla tri sobe, polne starinske oprave in raznih drugih dragocenosti, ki so vse prišle v državo brez carine. Zaradi obilnosti materijala je policija vse stvari sumljivega izvora prenesla v dve sobi, ki ju je zapečatila.

Medtem pa se oblastem javljajo skoro sleherni dan posamezniki, ki jim je ob odkritju te afere ta ali oni dogodek postal sumljiv. Tako je varuh skladišča »Rečne plovidbe« prijavil carinskim oblastem, da je nekako pred dvajsetimi dnevi neki postrešček prinesel v skladišče majhen kovčeg, po katerega pa sedaj nihče ne pride. Carinniki so na to prijavo kovčeg odprli in našli v njem 25 kg čistega srebra, predelanega v razne starinske dragocenosti, kakor svečnike, čaše, vaze itd. Ker se še nihče ni javil kot lastnik, je upravičen sum, da tudi to blago spada med »premičnine« tihotapske družbe dr. Bodija.

Ta tihotapska družba je potrebovala neverjetno veliko denarja. Ker vse dragocenosti niso šle takoj ali pravočasno v denar, so jih zalagali po belgrajskih bankah, tudi za zelo nizke vsote. Značilno pa je, da niti A. Bodi, niti Pajo Glik, niti Ivan Nečajev niso nikdar zamudili določenega roka za odkup zastavljenih dragocenosti. Vsak košček so vedno odkupili pred potekom roka. Uradnik banke Boškovič je ob neki priliki vprašal slugo, ki je prinesel nekaj stvari dr. Bodija, da jih v njegovem imenu zastavi, kako to, da tako velik gospod nikdar nima dovolj denarja. »Hišo zida,« je dejal ta, »pa potrebuje pare.« Njegova žena, bivša baronica Gelbbach, pa je v razgovoru s časnikarji dejala z mehkim glasom: »Saj ves Belgrad ve, da «gospod» Bodi nima niti pet par in da nikdar ni razkošno živel.« Poznavalci premoženjskih razmer dr. Bodija pravijo, da je to precej res. Skozi njegove roke je šlo veliko denarja, veliko pa se ga je tudi v neprestanih nesolidnih kupčijah s sebi enakimi dobavitelji in odjemalci razdrobilo, ker v takem krogu vsi hočejo samo »zaslužiti«. Kljub temu pa že smemo verjeti, da je precej denarja ostalo tudi v njegovih rokah. Najbližji njegovi krogi mislijo, da je on večjidel svojih »dohodkov« razdajal svoji ženi, katere potovanja, letovišča, zabave in počitnice so bile znane. Na dan pa prihaja še novo dejstvo: kockanje in kartanje, ki osvetljuje dr. Bodijeve stalne denarne zadrege, katerih ga niso mogli rešiti niti redni dohodki službe, niti sicer tako mastni zaslužki iz tihotapstva. V njegovem stanovanju se je večkrat zbrala visoka družba, ki si je preganjala dolgčas s kartanjem in kockanjem. Pri tej zabavi je šlo vedno za velike vsote.

Iz milijonarja postal berač

(Kako je Bodi »gradil« železnico Bihač-Knin).

»Auri sacra fames — prokleta lakota po denarju« je že zdavnaj dejal rimski pesnik. Resničnost tega reka se kaže tudi v aferi dr. Bodija. Dr. Bodi je lovil samo denar. Denar, denar! Kje ga je dobil, mu je bilo prav vseeno.

Ob odkritju te tihotapske afere se je nenadoma pojavil prej neznani Djordje Jovanović, ki ga je dr. Bodi prignal na beraško palico. Djordje Jovanović, po rodu Črnogorec, se je pred več kot tridesetimi leti izselil v Ameriko, ki je bila nekdaj tudi za Črnogorce obljubljena dežela, kjer je spočetka živel kakor vsak izseljenec, ob trdem delu. S časom pa si je opomogel, postal je velik podjetnik in si zaslužil lepe milijone. Že iz Amerike je zelo podpiral jugoslovanska nacionalna, patriotična in dobrodelna društva. Ko se je vrnil v domovino, se je kot bogat človek naselil v Belgradu, kjer je še nadalje ostal naklonjen vsem dobrim in nacionalnim akcijam.

Ker se je zanimal za življenje izseljencev, ki so še ostali v Ameriki, je večkrat prišel v zunanje ministrstvo, kjer se je seznanil z dr. Bodijem. »Vi ste rodoljub, neoporečen patriot, vam so naši ljudje v Ameriki veliko dolžni,« se mu je večkrat dobrikal dr. Bodi. Ob neki taki priliki ga je prosil za posojilo. Djordje Jovanović mu je seveda dal, brez zadolžnice, med štirimi očmi. Takih prilik je bilo čimdalje več, posojila so začela rasti v stotisoče dinarjev, več kot sto tisoč dinarjev pa je ta Jovanović razdelil v obliki podpor in darov v zgoraj omenjene namene, kakor piše »Politika«.

Nekoč pa ga je dr. Bodi presenetil z zapeljivo ponudbo: »Vi ste nacionalist,« je začel. »Za vas imam sijajno stvar. Neki bogat Francoz Boier bo v naši državi gradil progo Bihač—Knin. Gledal bom, da boste vi kot podjetnik dobili dela na tej progi.« Jovanović se je nekaj časa obotavljal, češ, da ni treba, da bi on dobil dela na celi progi, če jih dobi na polovici, bo dovolj. Končno pa je sprejel dobiček obetajočo ponudbo in proga se je začela »graditi«. Dr. Bodi je odšel z nekim »strokovnjakom« v Pariz, da izbereta v skladiščih gradbene družbe orodje in priprave, potrebne ob gradnji proge. Jovanović pa se je preselil najprej v Dubrovnik, nato pa v Split, kamor naj bi iz Pariza prišlo težko pričakovano tehnično blago. Medtem pa je stalno posojal dr. Bodiju, tudi v Pariz mu je poslal velike vsote. Pošiljke pa le ni hotelo biti. Medtem pa je prišla kriza in denarna zaloga je začela kopneti. Ko se je dr. Bodi vrnil iz Pariza s svojim »strokovnjakom« in ko ga je Jovanović v Belgradu obiskal in vprašal, kaj je z graditvijo proge in s francosko tvrdko, mu je ta obupno odgovoril: »E, kaj je, Boier nas je ogoljufal. Ali ga boste tožili? Odškodnino vam mora plačati! Dva milijona Din! Jaz sem vam porok z...« je podkrepil svoje besede z običajnimi frazami ob takih slovesnih izjavah. Iz vsega tega pa ni bilo nič. Jovanović je hodil nadenj, naj mu vrne posojene vsote, in dr. Bodi je že obljubil, da mu bo vračal na mesec po 2500 do 3500 Din. Pa tudi iz tega ni bilo nič. Pred desetimi dnevi pa ga je pred stanovanjem ustavila policija, češ, kdo in kam. Povedal je, da gre k dr. Bodiju, ker ima službene opravke pri njem. Policija je vzela legitimacijo, ker je bila prepričana, da je eden izmed članov tihotapske družbe. Jovanović je pa šele pozneje zvedel, kakšen človek je njegov dolžnik. Ko so ga časnikarji vprašali, koliko je posodil na ta način dr. Bodiju, je odgovoril: »Sto in sto tisoč dinarjev.« »Ali ga boste tožili?« so ga vprašali časnikarji. »Ne vem, kaj naj počnem,« je odgovoril Jovanović. »Saj je vendar mož-beseda, mislim, da mi bo vrnil. Saj je iz poštene hiše, Belgrajčan je! Častno besedo mi je dal...«

Tako Djordje Jovanović, nekdanji milijonar, še vedno živi v upanju, da mu bo dr. Bodi vrnil, kar mu je dolžan...

Proces Banjanin — Vilder

Belgrad, 19. jun. m. Na tukajšnjem sodišču za mesto Belgrad se je danes dopoldne pod predsedstvom sodnika Cvetkoviča vršil zanimiv političen proces. Kakor je »Slovenec« že svojčas poročal, je za časa proračunske debate v senatu senator Banjanin, podpredsednik akcijskega odbora JNS, v svojem govoru med drugim napadel tudi prvaka bivše Samostojne demokratske stranke dr. Večeslava Vilderja. Ker je Banjaninov napad na dr. Vilderja vseboval žalitve, je Vilder vložil proti njemu tožbo. Razprava proti Banjaninu bi se morala že dvakrat vršiti, ker pa poziv sodišča Banjaninu ni bil vročen, je bila razprava vedno odložena.

Na današnjo razpravo je prišel Banjanin sam, tožitelja Vilderja je pa zastopal njegov branilec, istotako prvak bivše Samostojne demokratske stranke, tukajšnji odvetnik dr. Gjermanović. Takoj v začetku se je Banjanin pritoževal radi obveščanja javnosti o tem, da on ni prišel k prejšnjima dvema razpravama. Banjanin izjavlja, da za ti razpravi prej ni vedel, kakor hitro pa je dobil poziv, je prišel. Dejal je tudi, da bo senatu prijavil kršitev njegove imunitete, ker se po njegovem mnenju brez odobritve senata ne more soditi o žalitvah in klevetah, izvršenih v senatu.

Po tem so prečitali obtožnico. Iz nje je razvidno, da je Banjanin 19. marca 1936 v senatu dejal, da je dr. Večeslav Vilder prišel tako daleč v svojih izjavah, da je kot državni podtajnik v notranjem ministrstvu zahteval, da se dragoceno pohištvo iz banskih dvorov v Zagrebu prenese v Belgrad ter z njim opremi njegova pisarna. Radi tega istotako lahko postal Jugoslovan, či bi bil Večevložil proti Banjaninu tožbo.

Hudi očitki proti Vilderju

Takoj po prečitanju obtožnice je dobil besedo obtoženi senator Banjanin ter je imel zelo dolg govor, v katerem se je bavil z Vilderjevo osebo. Med drugim je dejal, da se Vilder pravilno imenuje Vaclav in da je rojen v Češkoslovaški in radi tega tudi ni pravi Jugoslovan; dr. Vilder pa je šele v letu 1918 postal Večeslav in da je tega leta postal tudi Hrvat. Po Banjaninovem mnenju, bi bil Vilder istotako lahko ptostal Jugoslovan, če bi bil Večeslav Vilder v Italiji, bi lahko postal fašist, na Madjarskem pa Madjar. Tu je obtožencu Banjaninu vpadel v besedo branilec dr. Gjermanović ter izjavil: »Nikar ne žalite!« Banjanin pa je odgovoril, da to ni nikaka žalitev, temveč da govori samo politično. Radi tega je branilec dr. Vilderja vložil tožbo proti Banjaninu ,ki jo je pa potem umaknil, ko je dobil točno pojasnilo.

Banjanin je nato govoril o Vilderju kot politični osebnosti ter trdil, da je Vilder menjal svoje politično prepričanje. Navaja, da je v času, ko je bil Vilder državni podtajnik v notranjem ministrstvu, krožilo apokrifno pismo, ki je obtoževalo dr. Mačka in Radiča. Banjanin je dejal, da se je Vilderjeva policija poslužila tega pisma, čeprav je bilo jasno, da je bilo falzificirano. Pri tem pa je obtoženca prekinil sodnik Cvetković z vprašanjem: »Kakšna policija?« Banjanin je na to vprašanje odgovoril, da ne ve, kakšno je bilo tedaj stanje; leta 1925 da je Vilder uspel na Hrvatskem ustaviti svobodo časopisja, radi tega, da je Vilderja časnikarsko društvo izključilo iz svojih vrst. Pravi, da je to storila zagrebška sekcija, belgrajska pa da se ji je pridružila.

Banjanin je ob tej priliki dejal, da »Vilder sploh nima nacionalnega prepričanja, niti jugoslovanskega, niti hrvatskega.« Pri teh besedah je vstal Vilderjev zagovornik Gjermanović in vzkliknil: »Prosim, ponovite še enkrat to besedo!« Ta pa mu je odgovoril: »Seveda!« in še enkrat ponovil prejšnji stavek. Takoj nato pa je Gjermanović vložil kazensko prijavo proti Banjaninu radi žalitve in klevete. Banjanin je kljub temu vztrajal pri svoji izjavi in je razlagal svoj govor v senatu ter pojasnjeval svojo izjavo, da »Vilder nima nacionalnega prepričanja.«

Ko je Banjanin končal svoj govor, je dobil besedo Vilderjev zagovornik Gjermanović ter je med drugim dejal, da je Banjanin nekolikrat napadel Vilderja ter da je ostal vedno miren, smatrajoč, da je sodba javnosti vendarle najvažnejša. V tem slučaju se je pa Vilder moral obrniti na sodišče za zaščito. Gjermanović je nato obširno govoril o Vilderju ter poudarjal njegove sposobnosti in zasluge pri ustvarjanju sedanje države. Naglašal je, kako je bil dr. Vilder radi svojega narodnega dela za časa vojne, pa tudi še prej, večkrat kaznovan in da je to zadosten dokaz, da je Vilder nacionalnega mišljenja. Naposled izjavlja, da sploh ni bilo govora o banskih dvorih, marveč o pokrajinski upravi za Hrvatsko in Slavonijo, ki je bila v likvidaciji.

Za njim je govoril zastopnik obtoženega Banjanina Nikola Sokolović, nato pa še senator Banjanin sam. Sodišče je odredilo enourni odmor. Po preteku tega odmora je bila izrečena obsodba, po kateri je tukajšnje okrajno sodišče Banjanina radi žalitve in klevete obsodilo na 3 mesece zapora in 600 din denarne kazni, pogojno na 1 leto.

Gospodarska šola v Svečini

Belgrad, 19. jun. m. Finančni minister je dovolil dravski banovini, da lahko najame posojilo 1,200.000 Din pri Hranilnici dravske banovine za adaptacijo poslopij v Svečini pri Mariboru za potrebe kmetijske gospodarske šole. Gornjo odobritev je finančni minister tudi že predložil v potrditev ministrskemu svetu.

Osebne vesti

Belgrad, 19. jun. m. Napredovali so v finančnem ministrstvu: za svetnika IV-1 Franc Omerza, za svetnika IV-2 Franc Mahkovec, za višjega tajnika V. skupine dr. Miha Gaberšek; pri dravski finančni direkciji v Ljubljani: za finanč. svetnika v IV-1 Miroslav Pirkmajer, za finančnega svetnika v IV-2 Ivana Predikaka; v zetski finanč. direkciji za višjega finančnega tajnika V. skupine Luka Potočnik; v donavski finančni direkciji v Novem Sadu: za finanč. pristava VII. pol. skup. Hinko Jereb; v glavni carinarnici v Mariboru: za višjega finanč. tajnika v V. pol. skupini Živko Mihajlović.

Belgrad, 19. jun. m. Vpokojeni so: strojevodji Jožef Černe in Karel Benedik ter vlakovodja Ulrik Jug in oficijalka Ana Blaž, vsi na področju ljubljanskega želez. ravnateljstva.

Belgrad, 19. jun. m. Pred svojo turnejo po Bolgariji in Turčiji bodo mariborski harmonikarji priredili koncert 22. t. m. v Zemunu.

Ostale vesti

Moskva, 19. junija. AA. Havas poroča: Posmrtne ostanke Maksima Gorkega so postavili na oder v dvorani stebrov v palači sindikata.

Komunističen štrajk v Belgiji

Bruselj, 19. junija. b. Stavka zavzema vedno večji obseg. Okoli 40.000 delavcev je demonstriralo včeraj popoldne in ponoči in je prišlo v raznih krajih do hudih spopadov med policijo in delavstvom. V Verviersu so stavkujoči delavci napadli one, ki so hoteli iti na delo. Intervencija policije je bila preslaba, da bi razdvojila razjarjeno delavstvo, vsled česar je bila poklicana vojaška pomoč. V številnih flandrijskih mestih, zlasti v Ostende in Brugge se je pričel stavkovni pokret naglo širiti.

Iz Monxa poročajo, da je prišlo do hudih spopadov med stavkujočimi in orožništvom. Pred narodnim domom je bilo oddanih več strelov proti orožnikom. Orožniki so streljali iz karabink. Napadalci pa so se razbežali. Ob tej priliki je bila ubita neka starka, ki je opazovala nerede, en strel pa je zadel nekega delavca v želodec. Orožništvo je vdrlo v narodni dom in razgnalo stavkujoče. Mnogo aretirancev so odpeljali v tovornih avtomobilih. Nekoliko proč od narodnega doma so stavkujoči napadli tovorni avtomobil, da bi osvobodili aretirance. Orožništvo je streljalo v zrak in razgnalo manifestante.

Tudi v premogovnem področju Borinage so trajali spopadi vso noč. Tu so delavci streljali celo na orožnike, ki so morali pozneje, ko so dobili pomoč, z naskokom zavzeti delavski dom. Pri tej priliki je bil ubit komunistični hujskač, mnogo delavcev pa je bilo težje in lažje ranjenih. Vojaštvo patrulira po ulicah.

Razbojnik ubil paznika — pazniki razbojnika

Sremska Mitrovica, 19. jun. m. Sremska Mitrovica je snoči v poznih urah doživela precejšnjo senzacijo in vznemirjenje. Na dvorišču tuk. kaznilnice se je odigrala krvava borba med zloglasnim razbojnikom Markom Babičem in kaznilniškim paznikom Gjorgje Čalugdžičem. Okoli 1 ponoči je razbojnik Babič ubil paznika Čalugdžiča, pozneje so pa ostali pazniki s streli iz pušk ubili tudi hajduka.

Dogodki so se odigravali s filmsko brzino. Okoli 11 zvečer je stopal pred celico, v kateri je bil zaprt hajduk Babič, paznik Čalugdžič. Ko se je nahajal tik pred vrati, e iz celice Babiča zaslišal silno stokanje. Pogledal je skozi lino v celico ter opazil, da leži Babič pred vrati in da se strašno zvija. Paznik je hitro odprl vrata celice, ker je mislil, da je hajduku Babiču v resnici slabo. Ta pa si je na doslej še nepojasnjen način odstranil okove z rok ter je v trenutku, ko je opazil, da so vrata odprta skočil na paznika, mu iztrgal puško, planil z bliskovito naglico nekoliko korakov nazaj ter ga ustrelil. Strel je težko ranil paznika. Razbojnik je pobegnil na dvorišče ter se tam skril. Hudo ranjeni paznik Čalugdžič je zbral zadnje moči ter letel na ulico in klical policijo. Njegov krik sta slišala tudi dva stražnika Anton Grdžetič in Rajčević, ki sta oba istočasno opazila, kako se razbojnik Babič plazi na dvorišču proti izhodu iz kaznilnice. Takoj sta pomerila nanj in sta ga s svojimi streli hudo ranila. Kmalu nato je podlegel dobljenim ranam paznik Čalugdžič, skoro istočasno pa je umrl tudi zloglasni hajduk Babič.

Uprava kaznilnice je mnenja, da se je Babičev beg pripravljal tudi od zunaj in je zato uvedla najstrožjo preiskavo.

Revolucija v Palestini

Rim, 19. junija. b. »Giornale d'Italia« poroča iz Jeruzalema, da je snoči vrhovni arabski svet tajno zasedal. Na tem zasedanju je sklenil, da bo po možnosti nujno izvedel v Palestini revolucijonarni pokret in skušal prevzeti vso oblast v svoje roke.

Poneverbe pri bednostnem skladu banske uprave

Ljubljana, 19. junija.

Mali kazenski senat je danes popoldne v pet ur trajoči razpravi obravnaval malverzacije s podporami, ki jih je vršil dnevničar banske uprave Oskar Š. v decembru lani in januarja letos tako, da je nekaterim osebam po čeku nakazal podpore v skupnem znesku 11.000 din in si je potem nakazila do polovice delil. Ponaredil je tudi dopise in podpise na listinah. Njemu je pri teh manipulacijah pomagal Vičan Ivan S., ki je bil hkratu deležen podpore. V afero je bila dalje zapletena Ana R., ki je dvakrat prejela podporo po 1000 din. Četrta obtoženka je bila žena prvega, Minka, ki je prejela podporo kot štipendijo za hčerko na drugo ime. Prvi obtoženec je manipulacije odkrito in skesano priznal. Kot vzrok je navajal, da se je njegova družina nahajala v skrajni bedi in pomanjkanju. Pri bednostnem skladu je bil nastavljen od 1. maja 1934. Sprva je prejemal mesečno plačo 400 din. Tudi drugi obtoženec je priznal, da je prejel podporo, toda ni vedel, da bi bila ta podpora nakazana na nepravilen način. Posredoval pa je prvemu obtožencu, da mu je preskrbel naslove fingiranih podpirancev. Zadnji dve obtoženki sta priznali inkriminirana dejanja.

Bili so obsojeni: prvi obtoženec Oskar Š. na 1 leto in 2 meseca strogega zapora ter v izgubo častnih pravic za 3 leta. Ivan S. na 7 mesecev strogega zapora in 120 din denarne kazni, v izgubo častnih pravic za 2 leti. Tretja obtoženka R. na 480 din denarne kazni, četrta, Minka Š., na 600 din denarne kazni, pogojno obema za 2 leti. Prvima obtožencema se v kazen všteje preiskovalni zapor od 31. januarja dalje.

Sončni mrk

Pariz, 19. junija AA. (Havas) Davišji sončni mrk je zbudil veliko pozornost v Parizu. Megleno vreme pa ni bilo ugodno za opazovanje.

London, 19. junija. AA. (Reuter) Sončni mrk se je dal davi v Londonu zelo dobro opazovati. Vrhunec je dosegel ob 5.15.

Jadranska straža ali JNS

Že lanski kongres Jadranske Straže v Ljubljani je pokazal, kako visoko cenimo Slovenci vzvišene naloge in domoljubno delo JS. Marsikdo sicer ni bil popolnoma zodovoljen z notranjimi društvenimi razmerami, tako niti v centrali, kakor tudi ne v Ljubljanskem oblastnem odboru, vendar je raje potrpel, ker se je zavedal, da notranja nesoglasja pri tako važnem narodno-obrambnem društvu lahko nevarno odjeknejo med velikim kadrom idealnih sodelavcev iz vseh slojev. Saj bi v takem primeru najbrž trpele velike naloge JS in zaostal napredek obrambnega dela za naš Jadran.

V nedeljo, dne 21. junija bo ob 10 dopoldne v Ljubljani XIV. redna skupščina Ljubljanskega oblastnega odbora JS v prostorih Trgovskega doma. Pred tem važnim dogodkom se nam zdi potrebno, da opozorimo vse številne prijatelje in sodelavce JS na izredno dejstvo. Dosedanji predsednik Oblastnega odbora JS v Ljubljani je dr. Otmar Pirkmajer, pomočnik bana v p. in sedaj hkrati poslovodeči podpredsednik JNS. Znano je, da je taka podpredsedniška funkcija pri vsaki stranki najvažnejša in da ima dr. Pirkmajer ne samo glavno besedo pri obujanju JNS, ampak tudi povsem, kar čitamo o njenih naporih v zadnjem času, dosti dela. Po svojih velikih nalogah in glavnem cilju, da pritegne k delu za uveljavljenje jugoslovanskega Jadrana vso državo in čim več požrtvovalnih sodelavcev, pa mora biti **JS brezpogojno nepolitična.** Težko si moremo misliti uspešno delo v smislu ciljev JS, če se bo v njeno organizacijo vrinilo strankarstvo z vsemi boji in političnimi razmerami. Za večino članov JS je jasno, da se predsedništvo Oblastnega odbora JS in vodilna funkcija v vsaki stranki, zlasti pa v taki, kakor je JNS, izključujeta. Dr. Pirkmajer bi se moral tega sam dobro zavedati in bi mogli pričakovati od njega, da bo tudi izvajal iz tega nujne posledice in odložil eno ali drugo. Ker smo pa navajeni prav od vodilnih politikov nesrečne JNS še mnogo bolj nerazumljivih in neprimernih postopkov, je možno, da naš poziv ne bo sprejet. Zato moramo s posebnim poudarkom povedati sledeče: **Dolžnost vsega članstva JS je v tem primeru ta, da ukrene vse potrebno, da ostane JS nepolitična in izven vseh dnevnih političnih perturbacij. Če se to ne bo zgodilo, moramo brezpogojno računati s tem, da hoče JNS politično vplivati tudi na JS in tako vpreči narodno-obrambno organizacijo JS v svoj zavoženi politični »zapravljivček«. Ako se bo to zgodilo, je jasno, da številno članstvo JS, ki se ne strinja s politiko JNS, ne bo moglo sodelovati z delom pri JS, zaradi česar bo trpelo le narodno-obrambno delo, za katero nam še vedno primanjkuje dobrih in požrtvovalnih dealvcev.**

Nova cerkev v Hrastniku

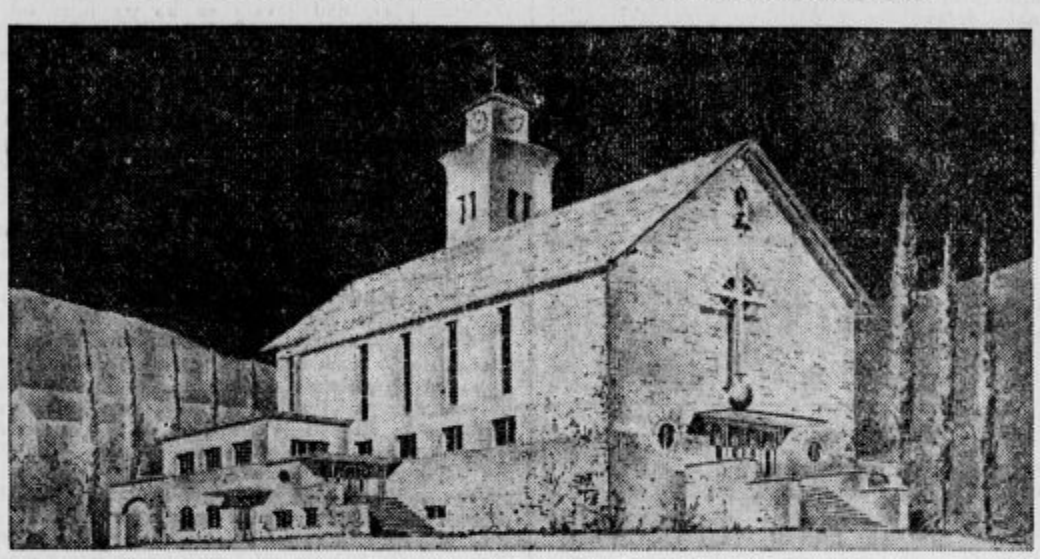

Že dolgo so revni prebivalci Hrastnika čutili živo potrebo po bližnji cerkvi, kakor pa jim je sedanja na Dolu. Treba pa je bilo premagati velike ovire, večinoma denarne narave, da se jim je želja začela izpolnjevati. Danes na Logerjevem svetu, ki ga je g. Loger v ta namen velikodušno odstopil zastonj, nasproti rudniške separacije, že rastejo iz tal zidovi nove cerkve. Oba slovenska škofa sta z vsemi močmi podpirala to zamisel, prelat dr. Matija Slavič se je veliko trudil, da je misel od besed prešla v dejanja, podrobno delo pa je, seveda, padlo na ramena cerkvenega stavbnega društva, ki ga ob požrtvovalni podpori značajnih rudarjev vodi tamošnji vikar Alojzij Žalar. S skromnimi denarnimi sredstvi, večinoma prispevki najrevnejšega dela našega ljudstva, se je delo začelo in mariborski škof je v prisrčni slovesnosti, katere so se udeležili vsi tisti, ki jim bo nova cerkev v duševno tolažbo, že blagoslovil in vzidal vogelni kamen, v katerega je položil temeljno ali ustanovno listino, ki je naravnost v steklo zalita, kar je prvi slučaj v Sloveniji.

Cerkev bo posvečena Kristusu Kralju, v glavnem oltarju bo stal 4 m visok kip, ki bo v lesu v umetniški obliki predstavljal to osnovno misel nove cerkve. Imela bo dva stranska oltarja, eden bo posvečen sv. Barbari, patroni rudarjev in priprošnjici za srečno zadnjo uro, drugi pa sv. Florjanu, priprošnjiku zoper nevarnost ognja. Križev pot ne bo v obliki slik po stenah, ampak bo v oknih, naslikan na steklo. Izdelal ga bo arhitekt in akademski slikar g. Julij Klein, naš priznani strokovnjak za tovrstno dragoceno umetnost. Cerkev bo imela eno samo ladjo, bo torej »dvoranska stavba«, z 1.80 m dvignjenim prebiterijem, da bodo tudi zadaj stoječi kljub napolnjeni cerkvi mogli videti prav do oltarja. Pod presbiterijem bo srednjeveškim kriptam podobna kapela za službo božjo ob delavnikih, za kar ni treba tako velikih prostorov. Ima pa to tudi svojo dobro gospodarsko stran. Cerkev bo namreč pozimi kurjena in bo prav ta kripta prištedila marsikatero vsoto za kurjavo. Glavno ladjo bodo segrevali samo ob nedeljah. Kurili bodo s premogovnim prahom, ki bo segreval zrak, ki se bo iz posebne razdelilne shrambe širil po vseh prostorih. Poleg kripte in teh tehničnih naprav bo spodaj tudi pevska, oziroma društvena soba, zgoraj pa bo poleg glavne ladje zakristija in posebna shramba za paramente. Spovednice bodo vse pod orgelsko emporo in sicer vzidane v zid. V tem delu bo tudi lična krstna kapela. Strop bo lesen in lepo kasetiran. Glavno pročelje bo krasil velik križ, nad njim pa bo majhen zvonec, ki bo nadomeščal zvonik in zvonove, dokler si duhovnija toliko ne opomore, da bo zgradila zvonik, kakor ga predvideva načrt. Promet bodo omogočala štiri široka dvokrilna vrata, kar bo zlasti ob slovesnejših prilikah, ko se bodo z vseh strani zgrinjale množice, velike vrednosti.

Vse te načrte je izdelal brezplačno g. arh. inž. L. Kham, ki se je osvobodil tradicionalne smeri in ubral samostojno pot, ki mu jo kaže strokovna izobrazba in dolgoletna tuzemska in inozemska izkušnja. Po svoji praktični strani in po posebnem umetniškem izrazu predstavlja ta cerkev svojevrstno vrednoto, ki zasluži, da jo slovenska javnost širokogrudno podpre, da bo čim prej stala v Hrastniku v svoji dokončni obliki in da bo čim prej začela služiti svojemu lepemu namenu.

Slomškovi prazniki v Mariboru

Beatifikacija Slomška — zadeva Slovencev

Maribor je bil dolžan, da je prevzel prvo delo za publiciranje te velike verske zadeve. Čas je nastopil, da se to delo ob teh Slomškovih praznikih napravi znano vsem Slovencem. Čas je, da se po Slomškovih praznikih tega dela lotimo vsi Slovenci brez izjeme z vnemo in vztrajnostjo, ki jo to delo zahteva. Posebno pa nam je vsem potrebna vera, ona vera, ki sta nam jo prinesla sv. apostola Ciril in Metod, da Bog usliši molitve in sprejme žrtve v take namene, da se poveliča Bog sam po svojih izvoljencih! Tudi sv. Ciril in Metod sta nosila s seboj relikvije sv. Klementa, polna vere v svetništvo. Ista vera mora biti tudi temelj našega dela za beatifikacijo.

Slovneci so sprejeli pobudo Maribora. Iz vseh krajev prihajajo podpisane prošnje, morali smo izdati novih 100.000 potrdil, da jih je sedaj med ljudstvom že od 400.000 do 500.000. Nad 50.000 sv. obhajil je darovala šolska mladina v tem letu za beatifikacijo Slomška. Dan za dnem se dvigajo molitve k nebu. Na praznike bodo vsi oni, ki bodo ostali doma, pri službah božjih z nami, ki bomo zbrani v Mariboru, bodo z nami molili. Vsa Slovenija bo molila ta dan isto molitev: Oče luči, poveličaj služabnika božjega Antona Martina!

Vsi, ki morete, pridite v Maribor, da bo ta molitev skupna, goreča, da boste tukaj dobili one vere, ki je za uspeh tega dela potrebna! Vsi, ki pridete, se zavedajte, da pridete k molitvi, k svetemu opravilu. Naš korak bodi vesel, bodi poln zaupanja! V kapeli, kjer Slomšek počiva, visita dve sliki, ena predstavlja vrste naših fantov in mož, kako prosijo Kristusa Kralja, da usliši to našo molitev, druga kaže zaupanje naših žena in deklet, s katerim se obračajo k Mariji Pomagaj, da bo posredovala v tej naši zadevi pred svojim Sinom.

Danes so časi, ko smo tako zariti v zemljo. Danes je težko, da dvignemo svojega duha iz svetnih skrbi. Danes pa je to za ohranitev naše vere še posebno potrebno, saj bomo v poveličanju našega izmed nav videli tudi jamstvo svojega lastnega poveličanja, ki nam je obljubljeno kot plačilo za bogoljubno življenje. Zato molimo vsi!

———

Razprava o umoru Marije Penkove 26. junija

Po dolgotrajni preiskavi, ko je bila že nevarnost, da bo cela zadeva v vodo padla in da bosta glavna osumljenca Ivan Pirc in France Hribar zaradi pomanjkanja dokazov izpuščena na svobodo ter bo proti njima kazensko postopanje popolnoma ustavljeno, je te dni okrožno sodišče vendarle razpisalo glavno razpravo o umoru 59 letne Marije Penkove iz Podrečja pri Domžalah. Razprava bo 26. t. m. ob 8.30 pred velikim senatom v razpravni dvorani št. 79. Razpravo bo kot predsednik senata vodil s. o. s. g. Kralj Ivan. Javno obtožbo bo zastopal državni tožilec dr. Julij Fellaher. Glavna obtoženca Ivana Pirca in Franceta Hribarja bosta branila ex-offo dr. Fran Tominšek in dr. Schley. Prvi, 37 letni Ivan Pirc, je obtožen umora Penkove. Drugi, 28 letni France Hribar, umora Penkove in vlomne tatvine, ko je po zločinu vlomil v stanovanje Penkove in odnesel raznega blaga v vrednosti do 7000 din. Tretja obtoženka je 31 letna Angela Gabrškova in četrta Hribarjeva žena, 24 letna Jožefa. Obe sta obtoženi tatvine in prikrivanja nakradenega blaga.

Kakor smo že svoječasno poročali, sta Hribar in Pirc pred preiskovalnim sodnikom v Ljubljani trdovratno tajila zločin umora in navajala svoj izmišljen alibi. Ko je Hribar prejel obširno obtožnico, jo je več dni zelo pazljivo čital. Obtožnica obsega do 65 s strojem pisanih strani. Državni tožilec je v pestrih slikah očrtal preteklost Franceta Hribarja. Pod težo indicijskih dokazov je skrušen zaprosil jetniško upravo, da ga predstavijo preiskovalnemu sodniku. Tu je priznal, da je kriv umora Marije Penkove. Kot glavnega storilca in aranžerja pa je označil Ivana Pirca. Pirc nasprotno je tudi priznal krivdo, a je zatrjeval, da je bil Hribar pravi morilec, on je samo pomagal.

Razprava je določena za dva dni. K razpravi bo vabljenih do 40 prič.

TEL. 22-21 **KINO UNION** TEL. 22-21

Danes ob 16., 19·15 in 21·15 uri
premiera

Rdeči jezdec

Zanimiva povojna epizoda

Svetislav Petrović - Camilla Horn

Dr. Ivan Likar

predsednik upr. sodišča v Celju

Celje, 18. junija.

Vsa poštena slovenska javnost je z veseljem in največjim zadoščenjem pozdravila vest, da je imenovan za predsednika upravnega sodišča v Celju sodnik upravnega sodišča g. dr. Ivan Likar.

S tem imenovanjem je novemu predsedniku upravnega sodišča v Celju popravljena velika krivica, ki mu jo je bil storil bivši režim, ko ga je z ostalim upravnim sodiščem jeseni leta 1933 zaradi znane razsodbe glede dr. Korošca in tovarišev predčasno vpokojil.

Novi predsednik upravnega sodišča v Celju g. dr. Likar Ivan je bil rojen 27. februarja 1882 v Rokovniku pri Sori nad Ljubljano. Že v rani mladosti se je s starši izselil na Koroško, kjer je študiral gimnazijo. Bil je vseskozi odličen dijak in, kar moramo še posebno povdariti, naravnost borbena slovenska narava med takratnim celovškim dijaštvom. Po dovršeni gimnaziji je študiral na pravni fakuteti na Dunaju in tudi tam dovršil vse študije z odličnim uspehom. Po dovršenih študijah se je posvetil sodniški karijeri in vstopil leta 1909 kot avskultant v službo pri deželnem sodišču v Ljubljani. Od leta 1913 dalje je služboval kot sodnik v Ložu, dokler ni bil med svetovno vojno poklican k vojaškemu sodišču za avditorja. Po prevratu se je naselil v Celju, kjer je bil od leta 1919 namestnik državnega pravdnika. Z najvišjim ukazom je bil z dne 25. marca 1927 imenovan za upravnega sodnika pri upravnem sodišču v Celju, kjer je bil referent in predsednik senata v disciplinskih, monopolskih in nekaterih administrativnih zadevah. Po upokojitvi finančnega referenta pa je prevzel tudi ta referat tako, da je kot vsestransko naobražen jurist svoje veliko znanje tudi v praksi uporabljal. Ker je malo prej stopil v veljavo zakon o neposrednih davkih s svojimi obširnimi uredbami in pravilniki, je imelo upravno sodišče v tem času zelo težavno in odgovorno delo. Prav v tem času je bilo izdanih na tem polju mnogo načelnih sodb, katere so šele dale trdno podlago za stalno prakso finančnih oblasti. Posebno moramo povdariti, da je v tem času slovelo celjsko upravno sodišče kot prvo v državi in njegove sodbe so se uporabljale kot najboljši komentar k novim, zlasti davčnim zakonom.

Sredi največjega dela je pa nenadoma zadela priznanega strokovnjaka, sodnika upravnega sodišča v Celju g. dr. Likarja, znana upokojitev, ker je sodišče izreklo sodbo, ki časovno in tudi v stvari sami ni ugajala takratnim vladajočim politikom.

Po nasilni upokojitvi je g. dr. Likar vodil odvetniško pisarno g. dr. Ogrizka v Celju, pozneje pa je sodeloval z odvetnikom g. dr. Karlovškom, dokler ni bil pred kratkim časom reaktiviran kot upravni sodnik.

Sedaj je bil g. dr. Likar z najvišjim ukazom imenovan za predsednika upravnega sodišča v Celju. S tem imenovanjem mu je bila popravljena velika krivica, ki mu je bila storjena leta 1933. Saj, kdor pozna novega predsednika upravnega sodišča, ve, da mu je bil vedno pred očmi le zakon in vest, to je bilo v njegovem življenju edino vodilo in po tem se je tudi ravnal, zato tudi za njegovo nepristransko in vestno delo tako plačilo, kakor ga mu je bil dal bivši JNS režim. Upravno sodišče in tudi naše ljudstvo pa je dobilo z novim predsednikom moža, ki je splošno priznan kot odličen jurist in strokovnjak v vseh upravno-sodnik strokah. K vsemu temu se pridružuje še njegova osebna skromnost, neutrudljiva pridnost in vsestranska uslužnost; poznan je tudi širom naše domovine kot odličen družabnik in turist. Možu poštenjaku, odličnemu juristu in vseskozi značajnemu in odkritemu Slovencu k imenovanju na tako častno in odgovornosti polno mesto tudi z naše strani najiskrenejše čestitke.

Strela ubija

Rakek, 19. junija.

Danes okoli 2 popoldne je tukaj divjala strašna nevihta, med katero je padala tudi precej debela toča. Pri Čebavcu na Uncu so v tem času gradili podaljšek kozolca. Ko so tesarji zaradi silne nevihte morali prekiniti delo in hoteli iti v zavetje, je naenkrat udarila strela ter na mestu ubila enega delavca, podomače Šentka iz Cerknice, drugega, vulgo Berkina, ki je doma tudi iz Cerknice, pa je k sreči le samo omamila. Oba so odpeljali v Cerknico. Tudi na kozolcu je strela napravila precej škode. Novi podaljšek je na obeh straneh prerezala, na sredi kozolca pa se je naenkrat užgalo, a so ogenj kmalu pogasili. Tudi drugod je nevihta pustila precej žalostno sled. Iz Mastnjaka v cerkniški župniji poročajo, da je **strela ubila neko žensko,** ki je v tem času delala na polju.

PROIZVOD: UNION, ZAGREB.

Na treznostno zborovanje!

V nedeljo ob desetih v Delavski zbornici.

S kratkimi referati nastopijo zastopniki vseh prizadetih oblasti, korporacij in društev, da sestavijo načrt vsestranskega in vzajemnega dela za dvig morale in srčne kulture naroda: za treznost in dostojnost. Vabljeni si prijatelji treznosti, nravnosti in dostojnosti! — Ob pol osmih sv. maša na Rožniku.

Prosvetni tabor v Šmartnem pri Kranju

Šmartno pri Kranju vabi zlasti sosedna društva v kranjski dekaniji, da se s svojimi zastavami in v lepih pestrih gorenjskih narodnih nošah udeleže blagoslovitve društvenega prapora s celodnevno prireditvijo. Na predvečer, 20. junija, bo podoknica kumici ge. Šifrerjevi, naslednji dan ob 8 se zbero društva pred Šmartinskim domom in odidejo ob pol 9 v župno cerkev, kjer bo opravil daritev sv. maše in slavnostni govor univ. prof. g. dr. Franc Lukman, predsednik Prosvetne zveze. Po sv. maši se bo blagoslovil nov prapor. V lepem sprevodu bo zaplapolala nova društvena zastava po Stražišču, nato pa bo na vrtu Šmartinskega doma govoril dr. Albin Šmajd. Popoldne ob 2 služba božja v cerkvi, ob 3 pred društvenim domom petje, simbolične vaje itd., ob 9 zvečer zgodovinska igra: »Upor Bohinjcev«. Slavnost se bo vršila ob vsakem vremenu brez vstopnine.

Pasijonska igra v Šoštanju

V nedeljo, dne 21. junija ob 8 zvečer bo zadnja uprizoritev pasijonske drame »V času obiskanja«. Gostoval bo v vlogi Jezusa pisatelj drame Edvard Gregorin, član Narodnega gledališča v Ljubljani.

Usoden trk na tacenski cesti

Ljubljana, 19. junija.

Križišče, odkoder se odcepi cesta proti Tacnu od Celovške ceste, je zelo nevarno za kolesarje, avtomobiliste in voznike. Tu se je pripetilo že mnogo nesreč. Danes ob 3 popoldne pa so bili ljubljanski poklični reševalci zopet poklicani v Št. Vid, da prepeljejo od tam v bolnišnico ponesrečenega motociklista, ki se je okoli 3 popoldne peljal z motornim kolesom iz Ljubljane proti Tacnu. Po Celovški cesti je privozil v smeri proti Ljubljani neki zasebni avto, v istem času pa po cesti od Tacna neki drugi avtomobil. Vsi trije vozniki so dajali znamenja, kar je najbrž zmedlo šoferja avtomobila, ki je privozil od Tacna, da je vzel ovinek nekoliko preostro ter se pri tem zadel v motorno kolo. Motociklist je padel s kolesa ter dobil hude poškodbe, močno pokvarjeno pa je tudi njegovo kolo. Pri trku je motociklistu zdrobilo desno nogo v stopalu tako, da bo najbrž vse življenje hrom, močno poškodbo pa je dobil tudi po desni rami. Prvo pomoč je ponesrečencu nudil šentviški zdravnik dr. Arko, ki ga je obvezal, nato pa ga je reševalni avto prepeljal v bolnišnico.

Senčnat vrt! Balincanje!

Otvoritev gostilne „Kolezija"

Cenjenemu občinstvu vljudno javljam, da sem z današnjim dnem otvoril staroznano gostilno Kolezijo.

Se priporoča JAKOB SEDEJ.

Pristna vina. Mrzla in gorka jedila.

† Anton Zupan

V četrtek je Ljubljani, kakor smo že poročali, zatisnil trudne oči v starosti 70let g. Anton Zupan, oče uglednega ljubljanskega stavbenika in mestnega svetnika g. Miroslava Zupana. — Pokojni izhaja iz stare, znane in zavedne katoliške rodbine Zupanov (po domače »Doverjev«) iz Breznice na Gorenjskem in je bil sin pokojnega veleposestnika, tovarnarja in deželnega poslanca katoliške stranke g. Matevža Zupana. Po očetovi smrti je prevzel posestvo in domačo tovarno za sukno, ki je bila prva na Gorenjskem Zaradi njegove izredne dobrotljivosti ga je njegovo delavstvo, pa tudi vse ljudstvo v okolici visoko spoštovalo. Zaradi spremenjenih razmer pa je moral kmalu opustiti tovarno — na pretežno ročnem delu zasnovana tovarna ni mogla tekmovati z vedno bolj naraščajočo moderno tekstilno industrijo na Gorenjskem — ter se je preselil v Ljubljano, kjer se je še naprej gospodarsko udejstvoval, zlasti pa se je posvetil vzgoji svojih otrok. Zadnja leta je bolehal in je bil stalno v bolniški oskrbi.

Pokojnik je bil poročen z nečakinjo ljubljanskega škofa Pogačarja, s katero je imel v srečnem zakonu troje otrok. Bil je kremenit gorenjski katoliški značaj, ki ga tudi hudi udarci življenja niso strli.

Pogreb bo danes ob pol 6 popoldne izpred mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Pokojniku naj sveti večna luč, žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

Velik požar na Dravskem polju

Petim posestnikom uničeno imetje. — 9 poslopij v plamenih

Maribor, 19. junija.

Včeraj popoldne je divjal v Staršah pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju strahovit požar, ki je uničil petim posestnikom celo imetje. Ogenj je nastal ob pol 5 popoldne, v času, ko so bili doma samo starčki in otroci, vsi ostali prebivalci so se pa nahajali daleč proč od vasi na travnikih. Zaradi tega je ogenj že zajel skoraj polovico vasi, predno so mogli organizirati obrambo. Prihiteli so na pomoč gasilci iz Št. Janža, Pobrežja pri Mariboru, Marije Brezja, Hotinje vasi in Hajdine pri Ptuju. K sreči je bilo dovolj vode na razpolago in ni bilo vetrovno, ker bi bilo drugače nemogoče ubraniti vasi, kjer so skoraj vsa poslopja krita s slamo. Pogorelo je do tal 9 hiš in gospodarskih poslopij. Oškodovani so trije posestniki, Gojčnik in dva posestnika Selinška. Živino so k sreči še rešili iz gorečih hlevov, pač pa je zgorela povsod hišna oprema in obleka. Motorke so pele od 5 do 11 zvečer, da je gasilcem že zmanjkalo bencina ter so morali poslati avtomobil v Maribor po novo zalogo. Po napornem gašenju se je posrečilo požar omejiti ter nevarnost za ostala poslopja odstraniti. Škoda je znatna ter dosega skoraj gotovo 300.000 Din. Požar je nastal zaradi neprevidnosti.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 20. junija: Silverij, papež; Mihelina.

Novi grobovi

† **V Stoprcah pri Rogatcu** je včeraj umrla ga. Frančiška Cvirnova, vdova po nadučitelju. Pokojnica je dosegla visoko starost 89 let. Bila je globoko spoštovana v vsej okolici. Imela je tri sinove, od katerih je bil Rajko višji upravnik mariborske bolnišnice, Franc je podpolkovnik v pok. ter je bil prvi mestni poveljnik Maribora po prevratu, kapetan Ludvik pa je padel leta 1915 pri Lubinu. Hči Matilda je posestnica na Stoprcah. Pokojnico bodo položili k večnemu počitku v nedeljo ob 10 dopoldne na farno pokopališče v Stoprcah. Naj počiva v miru! Žalujočim naše globoko sožalje!

† **V Kranju** je umrl gospod **Josip Švalj**, nadzornik proge. Pogreb bo danes ob 5 popoldne. Naj v miru počiva! Žalujočim naše sožalje!

† **V Kapelah pri Brežicah** je umrla **Marija Kovačič** roj. Blaževič v 52. letu starosti. Zapušča 7 nepreskrbljenih otrok. Naj v miru počiva!

Osebne vesti

= **Iz banovinske službe.** Dr. Vrbnjak Vekoslav, asistent v 7. položajni skupini pri splošni bolnišnici v Mariboru, je postavljen za primarija v 6. položajni skupini. — Ing. Pirc Alfonz, banovinski agrarni pristav v 8. položajni skupini pri komisiji za agrarne operacije v Ljubljani, je postavljen za višjega pristava 7. polož. skupine. — Kocovan Franc je postavljen za banovinskega uradniškega pripravnika pri okrajnem načelstvu v Celju. — Debevec Franc, cestni nadzornik, poduradnik II. skupine pri okrajnem načelstvu v Ljubljani, je napredoval v prvo položajno skupino.

= **Za inženjerja agronomije** je bil doplomiran na zagrebški gospodarsko-gozdarski fakulteti gosp. Joža Berkopec iz Gradaca v Beli Krajini. Čestitamo!

= **Imenovana** je bila pri državnem pravobranilstvu v Ljubljani za pomočnika arhivarja v X. položajni skupini gdč. **Miklavčič Pavla.**

= **Pogrešno** je bilo zabeleženo v poročilu o napredovanju poštnih uslužbencev ime g. Cosiča iz Maribora. Glasi se pravilno: Stanko Cosič in ne Stanko Suvič.

Platno —
hlad v poletju
MANUFAKTURA SOÚVAN

— **Na škofijski klasični gimnaziji v Št. Vidu** je bil 16. junija zaključen višji tečajni izpit, ki se je vršil pod predsedstvom g. min. odposlanca St. Škerlja, univ. prof. na belgrajski filozofski fakulteti. K izpitu se je priglasilo 20 kandidatov, ki so bili vsi k izpitu pripuščeni. Po opravljenih pismenih izpitih jih je bilo 7 oproščenih ustnega izpita; od ostalih 13 jih je izdelalo 11, dva pa imata popravni izpit. Z odličnim uspehom so opravili izpit: Andolšek Andrej (opr.), Arhar Ivo (opr.), Benkovič Niko (opr.), Fister Franc (opr.), Mušič Anton (opr.), Strle Anton (opr.), Erjavec Karol; s prav dobrim uspehom: Predanič Edv. (opr), Humek Miloš, Iskra Anton, Sajè Josip, Seljak Josip, Slapšak Božidar, Tavčar Martin, Urbančič Mihael in Vrolih Franc; z dobrim: Markič Janez in Vrabič Ladislav.

— **Na drž. realni gimnaziji v Kočevju** se bodo vršili sprejemni izpiti za I. razred dne 26. in 27. junija, obakrat o 9 dopoldne. Izpit morejo polagati učenci, rojeni v letih 1923 do 1926. Prošnje, opremljene z izkazom o uspešno dovršenem IV. razredu osnovne šole in rojstnim listom ter kolkovan s 5 Din, naj se vlože pri ravnateljstvu do 25. junija. — Ravnateljstvo.

Pri bolezni žolča
poraba naravne
Franz-Josefove
grenke vode urejuje delovanje črev.
Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 18485, 25. V. 35.

— **Zaradi gradnje sodobnega cestišča na drž. cesti Ljubljana—Kranj** se od 23. t. m. naprej začasno ukine promet z vozili po državni cesti od km 632.2 do 633.8 (pri Jeperci) ter spelje na sosedne javne ceste takole: Iz Kranja po državni cesti do Jeperce, odtod po banovinski cesti II/121 Suha—Jeperca—Smlednik do vasi Zbilje ter po banovinski cesti II/119 Labore—Mavčiče—Medvode zopet na državno cesto pri km 63.200.

— **Društvo Bran-i-bor, osrednji odbor v Ljubljani** vabi na osrednji občni zbor vse delegate Braniborjevih podružnic in podružnice razpuščene Jugoslovanske Matice ter zastopnike tiska. Zbor bo v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani, Novi trg 3/I., v nedeljo, 21. junija, točno ob 10 dopoldne. — Bran-i-bor, osrednji odbor, Ljubljana.

— **Češnjev dan v Brusnicah pri Novem mestu** obeta, da bo pravi sadjarski praznik. Zato naj se vsak udeleži razstave češenj, ki bo dne 21. junija ob 9 dopoldne v narodni šoli. Nudi se ugodna prilika za nakup tega krasnega sadu. Odhod od železniške postaje z avtobusom.

— **Učiteljski dom v Ljubljani,** Žibertova ulica **št. 27,** bo imel prihodnje šolsko leto v svojem internatu nekaj praznih mest. Cene zmerne. Nadzorstvo in pomoč pri učenju. Nova gimnazija v bližini. Zahtevajte prospekte.

— **Proteus** v poletnih mesecih ne bo izhajal. Prihodnja številka izide v začetku septembra. Prirodoslovno društvo prosi vse naročnike, ki še niso poravnali naročnine, da to store čimprej.

— **Prepovedan tisk.** Službene novine št. 136 objavljajo, da je državno pravdništvo prepovedalo prodajati in razširjati št. 11 polmesečnika »Novi študent« in št. 1 časopisa »Rakovica«, ki se tiskata v Zagrebu.

V nedeljo 21. t. m. začne zopet vsak dan redno obratovati udoben avtobus na progi — Bled—Kranj—Ljubljana. Odhod izpred hotela Miklič ob 8.

— **Velikanska morska pošast ujeta.** V sredo zjutraj so ribiči na Jadranu v okolici Kraljevice ujeli velikanskega morskega volka, ki je prava pošast. Tehta 1500 kg in so imeli ribiči velik napor, predno so volka zvlekli na suho. Dolg je 5.50 m. Ribiči so ponudili volka naprodaj ljubljanskemu trgovcu z ribami g. Josipu Ogrincu, ki je nakup odklonil, kajti zahtevali so zanj 15.000 din. Morskega volka bodo najbrž odpeljali v Zagreb, da bo tam razstavljen. Lani so prav tako ribiči ujeli enako veliko pošast, ki je bila pozneje razstavljena na velesejmu.

BLATNO KOPALIŠČE
PISTYAN: Novo: Oddelek za eksudativne ŽENSKE BOLEZNI vodijo ga zdravniki strokovnjaki. - Denar lahko nakažete potom vsake jugosl. pošte. Pojasnila in paušalni ceniki: Zagreb: Pieštany Informator, Strossmayerov trg 1/II.

— **Vid Vaših oči si obvarujete le z optično** čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanemu optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

— **Za rop 170 din — 1 leto robije.** Veliki senat v Ljubljani je včeraj sodil 30 letnega čevljarskega pomočnika Franceta Bodlaja, doma od Sv. Neže, občina Kovor na Gorenjskem, obtoženega zločinstva razbojništva, ker je ponoči okoli 22.30 dne 3. januarja napadel na samotni stezi proti Lokam Ivana Kristana, predilniškega delavca, ki je prav takrat potegnil svojo tedensko mezdo. Bodlaj je Kristana vrgel na tla in mu s silo vzel do 170 din. Prvotno je Bodlaj orožnikom in preiskovalnemu sodniku v Kranju priznal dejanje. Na prvi glavni razpravi, ki je bila 17. aprila pred velikim senatom, pa je vse preklical in navajal, da je kritično noč šel mirno domov. Glavna obremenilna priča Ivan Kristan je na prvi razpravi izjavil: »Meni se zdi, da je Bodlaj bil, toda zagotovo ne morem reči.« Na današnji razpravi pa je Kristan decidirano izjavil, da je bil resnično Bodlaj napadalec in da mu je vzel kuverto z denarjem. Priča Ivan Dornik, kovač v Tržiču, je potrdil, da je omenjeno noč videl vračati se Kristana proti domu in da je nekaj korakov zadaj njemu sledil obtoženi France Bodlaj. Oba je dobro spoznal. France Bodlaj je bil obsojen na 1 leto robije in je sodbo sprejel.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite** zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz Josef grenčice«.

— **Opis pogrešanega Viktorja Marna.** Orožniška postaja v Vevčah je poslala vsem orožniškim postajam vzdolž Save uradno obvestilo o pogrešanem Viktorju Marnu, tako v Dol, Vače, Litijo, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most in Brežice. Pogrešani Viktor Marn je bil srednje postave. Velike, nazaj česane lase. Brez brk. Rjave oči. V zgornji čeljusti na obeh straneh zlate zobe. Na levi ali desni tetovirano žensko. Aretirani Marn Alojzij se ni pritožil proti odreditvi preiskovalnega zapora. Lojze je bil zaposlen kot delavec v pivovarni »Union« v oddelku za kvas. Na mesec je zaslužil 900 Din.

— **Ribji lov. Lov na gornjem Jadranu je bil** zadnje dni zelo slab, kar se močno pozna pri dovozu morskih rib na ljubljanski trg. Skuš sploh ni. Lani ob tem času je bil ogromen Petrov blagor in so ribiči nalovili na vagone skušev, tako da so se celo v Ljubljani prodajali po 6 din kg. Girice so bile po 10 din, tun 30, morski raki po 30 din, sladkovodni raki po velikosti 3 do 6 din kg. Postrvi žive 40, ubite 30, ščuke 22 do 24, belice in klini 10 do 12 din kg.

Ljubljana

⊙ **Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.15, pred odhodi turistovskih vlakov.**

⊙ **Cerkev sv. Jožefa.** Slovesno praznovanje praznika Srca Jezusovega jutri, v nedeljo, 21. junija, na praznik sv. Alojzija: 1. Ves dan izpostavljeno Najsvetejše v spravno češčenje. 2. Sv. maše od pol 6 do 9 (ob 9 se prične zadnja sv. maša), ob 8 slovesna sv. maša v čast Srcu Jezusovemu. 3. Zvečer ob pol 8 govor in slovesna spravna molitev. 4. Spravna procesija z Najsvetejšim (s svečami). 5. Pete litanije v čast Srcu Jezusovemu.

⊙ **Ljubljanska mladina se odpelje na Slomškove slavnosti v Maribor s posebnim vlakom, ki odhaja z gl. kolodvora ob 4.45, in se vrne zvečer ob** 21.03. Mladina naj bo na gl. kol. že ob 4.30. Kdor bi želel z nami, pa se še ni prijavil, naj to stori danes vsaj do 4. pop. v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem.

Autopodjetje Magister
naznanja, da so na progi Ljubljana—Ježica uvedene z nedeljo kopalne karte po Din 4·— tja in nazaj. Avtobusi vozijo po potrebi tudi čez most.

⊙ **Sprejemni izpit na uršulinski realni gimnaziji v Ljubljani.** Vpisovanje za sprejemni izpit v I. gimnazijski razred se bo vršilo 20. in 21. junija od 8 do 12. Učenke, ki stanujejo v Ljubljani, naj se označene dni osebno zglase v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov v ravnateljevi pisarni in prineso s seboj potrebne dokumente; izven Ljubljane stanujoče naj najkasneje do 21. junija ravnateljstvu pošljejo pismeno prošnjo, kolkovano s 5 Din. Prošnji naj priloži vsaka učenka šolski izkaz, oziroma šolsko izpričevalo in krstni list. K izpitu se pripuste samo one, ki so bile rojene v letih 1923 do 1926 in nameravajo posečati uršulinsko gimnazijo. Sprejemajo se gojenke, ki bodo stanovale v zavodu, in učenke, ki stanujejo v mestu. V internat se sprejemajo telesno zdrave in nravno nepokvarjene deklice. Celoletna oskrbnina znaša 5500 Din. Prospekt ter druga pojasnila dobe starši, ko priglase hčerko v zavod. Sprejemni izpit bo 23. in 24. junija. Uršulinska gimnazija ima zdaj 4 razrede s pravico javnosti.

⊙ **Vadnica pri uršulinkah v Ljubljani.** Vpisovanje v I. vadniški razred bo 27. t. m. popoldne od 14 do 18 in 28. t. m. dopoldne od 8 do 12.

⊙ **Produkcija plesne šole Mete Vidmarjeve** bo 27. t. m. ob 20 v dramskem gledališču. Poleg skupine bo nastopila tudi plesalka Meta Vidmarjeva sama.

⊙ **Prosvetno društvo Ljubljana-mesto** priredi jutri, to je v nedeljo, dne 21. junija, peš-izlet v Sv. Jakob ob Savi. Zbirališče je pri viaduktu na šmartinski cesti. Odhod točno ob 13. Na ta izlet vabimo tudi vse prijatelje našega društva.

⊙ **Gospodinje,** udeležite se jutri ob 10 treznostnega zborovanja v Delavski zbornici.

⊙ **Promenadni koncert.** Tujsko-prometni svet za Ljubljano priredi drevi ob 8 promenadni koncert v Zvezdi. Spored bo izvajala godba Nar. žel. glasb. društva »Sloge« pod vodstvom kapelnika J. Bučarja.

⊙ **Poziv k vojaški prisegi.** Kdor izmed v Ljubljani bivajočih dosluženih vojaških obveznikov do 50. leta starosti še ni prisegel Nj. Vel. kralju Petru II. in se doslej še ni prijavil za naknadno prisego, ki bo v nedeljo, dne 21. junija t. l. ob 10 v vojašnici vojvode Mišica v Metelkovi ulici, naj se še danes zglasi v vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I., kjer prejme tozadevno priglasnico, ki jo mora oddati na kraju zaprisege.

⊙ **Nove oficirske legitimacije** naj dvignejo v Ljubljani bivajoči rezervni častniki pri komandi ljubljanskega vojnega okrožja v vojašnici vojvode Mišiča, Maistrova ulica, po sledečem redu: v sredo, dne 24. junija t. l. ob 8 oni z začetno črko A in B; v četrtek, dne 25. junija t. l. ob 8 oni z začetno črko C, D, E, F; v petek, dne 26. junija t. l. ob 8 uri oni z začetno črko G, H, I. — Za vse ostale so bo objavilo naknadno.

⊙ **Rezervni častniki** se opozarjajo na pregled uniforme, ki bo v ponedeljek in torek, t. j. dne 22. in 23. junija ob 5 popoldne v dvorani Mestnega doma. Vsi, ki so prejeli uniformo in prebivajo v Ljubljani, morajo priti osebno k pregledu, kakor je to razvidno z razglasov.

⊙ **Sončni mrk v Ljubljani.** Včeraj v zgodnjih jutranjih urah so imeli Ljubljančani priliko opazovati redek naravni pojav sončnega mrka. V naših krajih je bil mrk le delen ter se je sonce videlo v obliki krajca, medtem ko je bil v pasu južno od naše države ter v pasu po evrazijski celini sončni mrk popoln. Vreme je bilo v Ljubljani kolikor toliko ugodno za opazovanje sončnega mrka. Posebno lep je bil pogled na sonce na Barju, kjer je bilo nebo ob sončnem vzhodu skoraj prosto oblakov. Mrk je nastopil takoj po sončnem vzhodu ter je trajal do tričetrt na šest. Zaradi zgodnje jutranje ure sončni mrk ni vzbudil posebne pozornosti med prebivalstvom ter so ta redek naravni pojav opazovali le zgodnji vstajalci.

Danes
KONCERT vojaške godbe
na vrtu hotela UNION

V torek kresni večer
KONCERT vojaške godbe
na vrtu hotela „BELLEVUE"

⊙ **Kino Kodeljevo** igra danes »Brezdomca« (Šans famile) in »Lažnega viteza« (Vlasta Burian).

⊙ **Idrčeni m pa neh prjatli.** Prauzaprou b se mauglu zej »Neh prjatli« m pa Idrčeni zapisat, ka je blu sjedmga junje, čeglih sma bli izlet atpavidal, pr svitih treh Kralih pideset prjatlau m pa sam desit Idrčenau, tak, de sa »Neh prjatli« sklenil, de baje sami an klub nardil, m pa Idrčene vajn pavabil. De je blu pa tulk prjatlau guar, je pa zatu, ka sa Idrčeni usi radio paslušal, takat, ka je blu predavejne, ka se je kuanc pavidalu, de na bu izlita, prjatli sa si petil pa šele pr sv. treh Kralih pavidat, ka u Lblan nisa imil cajta. Guar pa grima, če baje tud parajklni dual letil, zatu, ka izlet murma pa murma narest, če nje bu pa ris tist klub ratau. Duans ih bu ži nikej naprej šlu, de baje palažil pred Cankarjeu spamenik krancl, pual grije pa na varh, de baje zakril kris za svit Ahc. Kris bu tak velk, de se ga bu čist fajn u Lblana vidlu, če bu teu kejšn jet na Ružnk, atkuder se vid glih še špička. Tak u nedile pa le usi ab sjedmih pret štacjunam, kir bu Vikc Dežjelau use patribnu pavidau m pa prštimau. Ad Varhnke pa daPdlipe se bama z lujtrnci pelal, ne da bu kejšn preveč upihan. Nasvidejne!

⊙ **Opeka padla na glavo.** Včeraj se je pripetila dveletnemu Božidarčku Žužku, sinu uradnika Borze dela s Poljanske ceste 19, huda nesreča. Z neke hiše je padla otroku na glavo težka opeka in ga močno ranila. Otrok je bil prepeljan v bolnišnico.

⊙ **Nevaren padec s kolesa.** Včeraj popoldne so poklicni reševalci prepeljali s Ceste dveh cesarjev 35 letnega zidarja Franca Zupana. Zupan je padel s kolesa ter si pri padcu močno pretresel možgane ter dobil druge notranje poškodbe. Njegovo stanje je zelo nevarno.

Maribor

MEŠČANI!

Mestno poglavarstvo bo za mladinski Slomškov praznik v nedeljo, dne 21. junija v pozdrav desettisočerim otrokom, ki bodo prišli v Maribor, da počastijo Slomška, razobesilo raz mestnih poslopij zastave.

Vljudno vabim meščane, da tudi svoje hiše že v soboto okrasijo z zastavami.

Podpredsednik: Žebot.

☐ **Matura na učiteljišču šol. sester.** Na zasebni ženski učiteljski šoli šolskih sester so napravile učiteljski diplomski izpit: Černač Darinka, Dular Elija, Galun Terezija, Gorič Elizabeta, Klenovšek Bogomira, Kucovan Milena, Košir Mihaela, Lomšek Gabrijela, Marzelj Terezija, Okorn Marta, Petek Angela, Pipp Kristina, Pristov Marija, Puh Karolina, Rojec Marjeta, Romold Milena, Sturbej Terezija, Štebljaj Štefanija, Velikogne Terezija, Zupančič Marija.

☐ **Profesorsko diplomo** iz francoščine je dosegla te dni na Sorboni v Parizu gdč. Margit Šoštaričeva iz Maribora. Iskreno čestitamo!

☐ **Poziv fotografom!** Slomškova družina poziva mariborske fotografe, naj predložé slike mladinskih in Slomškovih knjig v pisarni na Koroški cesti št. 1 (uprava »Slovenca«) na vpogled, ravno tako slike iz Slomškove mladosti v nedeljo, dne 21. t. m. ob 7 zvečer. Slomškova družina si pridrži pravico izbire.

☐ **Prodajalna se izloči iz sestava MP.** Na tajni seji občinskega sveta se je v četrtek zvečer vršila razprava o usodi prodajalne Mestnih podjetij. Sklenili so, da se prodajalna izloči iz sestava Mestnih podjetij ter postane samostojna gospodarska in upravna edinica mestne občine.

☐ **Slaščičar Pelikan umrl.** V svoji hiši v Gosposki 25 je umrl g. Ivan Pelikan, slaščičarski mojster v Mariboru. Dosegel je izredno starost 80 let. Pokojnik je bil markantna osebnost že v predvojnem Mariboru. Z železno pridnostjo in strokovno usposobljenostjo se je dvignil do blagostanja in uglednega družabnega položaja. Bil je dolgo let neumoren predsednik zadruge slaščičarjev. Poznali in ljubili so ga mariborski reveži, katerim je bil mnogo let kot okrajni predstojnik pravi oče. Pogreb blagega rajnkega se bo vršil jutri, v nedeljo, ob 16 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču na Pobrežju. Naj počiva v miru, žalujočim naše iskreno sožalje!

ERASMIK
TOALETNA MILA IN PREPARATI
Vaše zobe boste obvarovali z ERASMIK MILOM IN PASTO ZA ZOBE
Za ugodno britje uporabljajte ERASMIK MILO ZA BRITJE

☐ **Prvi avto se je pripeljal po novi pohorski cesti** do Pohorskega doma in sicer je bil to mali Dixi, v katerem sta se odpeljala lastnik trgovec Moravec in posestnik Marinc na Glažuti. Kmalu bodo vozili do Pohorskega doma tudi že z avtobusi.

☐ **Vsi prodajalci alkoholnih pijač v originalnih zaprtih steklenicah si morajo nabaviti najkasneje do 25. junija dovoljenje dravske finančne direkcije v Ljubljani, ker brez tega ne smejo vršiti prodaje.**

☐ **Koncesijo** za prodajo smodnika in eksplozivnih snovi je dobila za pokojnim puškarjem Strnadom tvrdka Pinter in Lenard. Za to koncesijo se je potegovala tudi neka izrazito nemška tvrdka.

☐ **Prvenstvo Maribora** v olimpijskem desetoboju se prične danes ob 5 popoldne na stadionu »Železničarja«, nadaljevalo se bo pa jutri od 9 naprej. Prijavljeni so najboljši mariborski atleti.

☐ **Mariborske industrije so dobro zavarovane.** Mariborska industrijska podjetja je pregledal te dni oblastveni kontrolor Pezel iz Zagreba v družbi poveljnika gasilske čete Ramšaka, če so predpisane gasilne naprave v redu. Ugotovil je, da se mariborskim tovarnam ni treba bati večjega požara, ker so dobro opremljene z gasilnimi aparati in drugimi varnostnimi pripravami.

☐ **Stavbinski delavci in podjetniki so se pobotali.** Danes so se nadaljevala mezdna pogajanja med stavbinci in podjetniki. Sklenjen je bil sporazum, ki je v bistvu enak onemu, katerega je sklenilo ljubljansko delastvo.

☐ **Zahteve frizerskih pomočnikov.** V četrtek zvečer se je vršil sestanek brivskih pomočnikov in pomočnic v Delavski zbornici. Vodil ga je Milan Lupret. Pomočniki zahtevajo predvsem kolektivno pogodbo in izboljšanje mezd in sicer po sledeči lestvici: pomočninki do 3 let prakse mesečno 700 din v mestu ter 600 din v okolici, od 3 do 5 let prakse v mestu 900, v okolici 800 din, od 5 let prakse naprej 1200 din v mestu in 1000 din v okolici. Pomočnice: do 3 let prakse v mestu 800 din, v okolici 700 din, od 3 do 5 let prakse v mestu 1100 din, v okolici 900 din, od 5 let prakse naprej 1400 din v mestu, v okolici 1200 din. Delovni čas naj znaša od 1. VI. do 30. IX. od 7 do 12 in od 15 do 20, od 1. X. do 30. V. pa od pol 8 do pol 13 in od 14 do 19. Pomočniki so sklenili, da bodo sami vršili po obratih strogo kontrolo glede delovnega časa.

☐ **Šahovski turnir za prvenstvo klubov se** prične drevi v restavraciji Novi svet. Vsak klub postavi 8 tekmovalcev. V I. kolu se srečajo Marib. šahovski klub in UJNZB ter SK Železničar in Slavija.

Celje

⊸ **Ban g. dr. Natlačen obišče Celje.** Mestno poglavarstvo v Celju razglaša: V torek, 23. t. m. obišče Celje ban g. dr. Natlačen. Sprejem bo ob 9 dopoldne pred mestnim poglavarstvom. Občinstvo vabim, da se v čim večjem številu udeleži sprejema in ta dan okrasi svoje hiše z drž. zastavami. Mestno poglavarstvo v Celju. Predsednik: Mihelčič, s. r.

⊸ **Zadnje gostovanje ljubljanske drame** je bilo v četrtek zvečer v mestnem gledališču. — Ljubljanska drama je ob tej priliki vprizorila Verdijevo komedijo »Sestrična iz Varšave«, ki pa na Celjane ni napravila prav nobenega posebnega vtisa, kljub temu, da so igralci častno izvršili svojo nalogo. Stvar je brez globljega jedra in vsebine. — Gledališče je bilo bolj slabo zasedeno.

⊸ **Nižji tečajni izpit na državni gimnaziji** v Celju se je vršil od 12. do 18. junija. K izpitu se je prijavilo 86 učencev in 49 učenk. Nižjega tečajnega izpita je bilo na podlagi prav dobrih in odličnih redov v letnem izpričevalu oproščenih 33 učencev in učenk. Nižji tečajni izpit je uspešno dovršilo 92 učencev in učenk, 9 jih ima popravni izpit po počitnicah, 1 je padel za celo leto. K višjemu tečajnemu izpitu se je prijavilo 32 kandidatov in kandidatinj. Pismeni izpit se je vršil od 15. do 17. junija. Ustmeni izpiti bodo trajali od 20. do 25. junija.

⊸ **Završni izpiti na meščanskih šolah v Celju.** K završnemu izpitu na drž. deški meščanski šoli v Celju se je prijavilo 34 učencev. Izpit je napravilo 29 učencev, in sicer 4 z odličnim, 17 s prav dobrim in 8 z dobrim uspehom. 5 učencev je bilo odklonjenih na 2 meseca. — Na državni dekliški meščanski šoli se je prijavilo k izpitu 33 učenk, izpit jih je položilo 28, in sicer 4 z odličnim, 17 s prav dobrim in 7 z dobrim uspehom, 3 učenke so bile odklonjene na 2 meseca, 2 sta pa odpadli.

Ptuj

Smrtna nesreča na cesti. Smrtno se je ponesrečil 74 letni Anton Jelen, posestnik v Sedlašeku v Halozah. Na potu iz Stanošine na svoj dom je v temni noči padel v dva metra globok cestni jarek, kjer je obležal mrtev.

Ljubljansko narodno gledališče gostuje v Ptuju v torek, 23. junija ob 20 v mestnem gledališču. Ljubljančani bodo uprizorili dramo »Pesem s ceste«.

Uradni dnevi meroizkusnega urada v Ptuju so določeni v mesecu juliju, avgustu in septembru naslednji dnevi: julija dne 18., 20., 21. in 22., avgusta dne 22., 24., 25., 26. in 27., septembra dne 21., 22., 23., 24., 25. in 26.

Ježica

Šola na Ježici priredi razstavo risarskih in ročnih del učencev. Razstava bo odprta v nedeljo, 21. junija 1936 ves dan. Prijatelji šole in mladine vljudno vabljeni!

Kranj

Jug. akad. društvo v Kranju sklicuje nocoj ob 20 svoj prvi redni občni zbor, ki bo v društvenem lokalu na Stari pošti v Kranju. Vsi člani so vabljeni!

Pošljite naročnino!

Zagrebške velebanke v l. 1935

Še vedno važno središče našega bankarstva je Zagreb. Pomisliti je treba, da imamo v Zagrebu štiri take velebanke, ki so se po višini vlog lahko celo merile z državnimi zavodi. Imele pa so tudi najbolj razvito podružnično mrežo. Pomisliti je treba, da sta imeli leta 1930 torej pred krizo 102 banki v savski banovini 11[illegible] podružnic, dočim je vseh 659 bank v državi imelo komaj 264 podružnic. Podružnične banke savske banovine so bile zagrebške velebanke. Samo 4 velebanke so imele leta 1930 77 podružnic, od tega Praštediona sama 50.

Danes se nahajajo vse štiri zagrebške velebanke pod zaščito. Zato je zanimivo pogledati razvoj njihovih bilančnih številk od leta 1930 dalje.

Razvoj vlog in reeskonta kaže naslednja tabela (v milij. Din, pri Jugoslovanski banki ni izkazan reeskont, podatki se nanašajo na Prvo hrvatsko, Združeno, Jugoslovansko in Srbsko banko):

	stare vloge	nove vloge	reeskont
1930	5.423.4	—	—
1931	4.308.8	—	445.3
1932	3.277.3	—	578.1
1933	2.923.1	118.5	510.0
1934	2.507.4	193.7	436.7
1935	2.340.0	370.9	387.2

Največje nazadovanje izkazujejo zagrebške velebanke v letih 1931 in 1932, nato so pa prišle pod zaščito in se je odtok tujih sredstev zmanjšal. Če pa vpoštevamo nove vloge, vidimo celo v letu 1935, da je skupna vsota vlog, vpoštevaje novo poslovanje pri treh zavodih (Jugoslovanska banka ne izkazuje posebej novih vlog) celo narasla: skupno so znašale vse vloge leta 1934 2.701.1, lani pa že 2.710.9 milj. Dvig je sicer malenkosten vendar značilen, če pomislimo, da je uspelo bankam istočasno zmanjšati tudi reeskontni obligo, ki je dosegel na koncu 1932 najvišjo vsoto 578.1 milij. in se je v treh letih zmanjšal za 190.9 milij. Din.

Glavne bilančne postavke 4 velebank so bile naslednje (vse v milij. Din, vse samo staro poslovanje):

	1930	1934	1935
Aktiva:			
gotovina	324.2	61.7	113.3
vredn. papirji	490.7	355.9	314.1
menice	1.292.7	968.1	777.1
dolžniki	3.234.3	1.346.6	1.253.6
realitete	258.9	338.5	334.1
pasiva:			
vloge na knjižice	2.678.5	1.618.5	1.514.3
vloge v tek. računu	888.9	153.5	137.7
upniki	1.656.0	735.4	698.0
reeskont	?	436.7	387.2

Poleg tega omenjamo še, da je znašala gotovina v novem poslovanju za 1934 nasproti 193.74 milij. novih terjatev 80.8, za 1935 pa je bilo proti 370.9 milij. novih terjatev 142.9 milij. din gotovine, med katero so všteti tudi blagajniški zapiski.

Tudi. podružnična mreža zagrebških velebank je utrpela v letih krize zmanjšanje. Tako je Prva hrvatska štedionica ukinila do konca 1935 6 podružnic, Združena banka tudi 6 podružnic, Jugoslovanska banka pa 6 podružnic in dve ekspozituri.

Uvoz iz neklirinških držav

Belgrad, 19. junija. AA. Na podlagi odloka finančnega ministra št. 24.019-IX z dne 11. junija t. l. se od 25. junija t. l. dalje more uvoz z odloku navedenega blaga iz neklirinških držav vršiti samo tedaj, če si uvoznik nabavi izkazilo Narodne banke za uvoz. Po sklepu uvoznega odbora mora vsak uvoznik pri predložitvi prve prošnje za uvoz kateregakoli blaga, naštetega med 33 vrstami blaga iz katerekoli neklirinške države, predložiti Narodni banki seznam blaga, ki ga je uvozil, in sicer posebej za leto 1935 in posebej za dobo od 1. januarja do 25. junija t. l. na posebnih obrazcih, ki se prav tako kakor obrazci za prošnje lahko dobe pri Narodni banki in vseh njenih podružnicah. Med klirinške države, na katere se ta odlok ne nanaša, spadajo Avstrija, Belgija, Bolgarija, Grčija, Italija, Madžarska, Nemčija, Poljska, Romunija, Turčija, Francija, Češkoslovaška, Švica in Španija. Iz navedenih klirinških držav se torej lahko izvrši uvoz blaga, navedenega v gornjem odloku, in drugega blaga brez vsakega poprejšnjega dovoljenja, za vse druge države se pa mora to dovoljenje prositi.

Pripomniti je treba, da bo uvozni odbor vpošteval samo tiste prošnje, ki bodo pravilno sestavljene po navodilih, ki se nahajajo na obrazcih, in ki bodo opremljene z vsemi potrebnimi podatki o uvozu v preteklem letu in navedenem delu letošnjega leta.

Angleški finančni list o Jugoslaviji

Največji angleški finančni dnevnik »The Financial Times«, ki izhaja v Londonu, je posvetil posebno številko Mali zvezi, ki je izšla 15. t. m.

Prvi del priloge, ki obsega skupno 80 strani, obravnava Malo zvezo v splošnem, drugi del Romunijo, tretji Češkoslovaško in četrti del našo državo. Uvodni članek o Mali zvezi je objavil ravnatelj lista g. R. J. Barett, takoj pa je objavljen posebni članek predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinoviča kot predsednika stalnega sveta Male zveze. Dr. Stojadinovič opisuje politično zgodovino pakta in sedanje stanje, pri tem pa polaga poseben poudarek za gospodarsko sodelovanje. O sami Mali zvezi in njenem stalnem svetu poroča sedanji predsednik tega sveta g. S. Predič. Po nadaljnih člankih o sodelovanju držav Male zveze na gospodarskem polju slede članki iz posameznih držav. Vsi članki so opremljeni z lepimi slikami avtorjev. V začetku člankov o Jugoslaviji je objavljena slika Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, nato še vseh članov kraljevske rodbine. Uvodni članek je napisal notranji minister dr. Korošec, katerega slika je tudi objavljena, o dinastiji Karadjordjevičev. Dr. Korošec ugotavlja, da smo narod realistov, nato popisuje herojske boje za svobodo in vlogo dinastije Karadjordjevičev v njih, tako da je dinastija najožje zvezana z narodom. Nato slede članki našega poslanika v Londonu, angleškega pri nas, o naši finančni in gospodarski politiki, o Narodni banki, naši trgovini z Anglijo, o državnih monopolih, prometu, avijaciji, o udeležbi britanskega kapitala v našem gospodarstvu, o bodočnosti odnošajev z Anglijo, o prirodnih lepotah države, med katerimi je posebej omenjena tudi Slovenija, o jugoslovanskih bankah itd. Na koncu je pridejano mnogo statističnega gradiva o trgovini z Anglijo in njenimi kolonijami ter o naših gozdovih.

Tečaj klirinških nakaznic za liro

Pričakovati je, da bo na podlagi komunikeja o uvedbi trgovanja s klirinškimi nakaznicami v lirah v najkrajšem času tudi to izvedeno. Pri tem se naši interesenti že zanimajo za vprašanje bodočega razvoja plačilnega prometa z Italijo, ker bo tudi ta odločilno lahko vplival na tečaj lire v bodoče. Računa se, da se bodo klirinške nakaznice trgovale na naših borzah po približno istih tečajih kot se danes trguje z efektivnimi lirami, torej okoli 3.05—3.10, kar pa se od dneva do dneva izpreminja.

Klirinški saldo z Italijo se sicer zmanjšuje, kot poročamo na drugem mestu, toda končna likvidacija tega salda je mogoča le tedaj, če se normalizirajo naši trgovski odnošaji z Italijo.

Stanje naših kliringov

Po naročilu Narodne banke se je v dobi od 11. do 18. junija 1936 klirinški saldo v prometu z Nemčijo zmanjšal od 22 na 21.5 milij. mark. Zadnje izvršno izplačilo ima št. 10.063 (10.042) z dne 25. julija 1935 (24. julija 1935). Kakor je iz tega razvidno, se izplačila v kronološkem redu zadnje čase premikajo za en dan na teden, kar pomeni še nadalje zavlačevanje teh izplačil.

V prometu z Italijo se je saldo zmanjšal od 41.5 na 41.2 milj. lir.

Turški kliring izkazuje povečanje od 823.000 na 890.000 fr. frankov.

Motnje v črevih

omotica vsled zapeke se odpravijo z uporabo naravne

Franz-Josefove

grenke vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 13465, 23. V. 35.

Posledice sankcij. Po podatkih berlinske revije »Wirtschaft und Statistik« se je v prvem četrtletju letos zmanjšal izvoz v primeri s prvim četrtletjem lani: Jugoslavija za 89.7%, Španija 83.3, Anglija 95.5%, britska Indija 70.5%, Francija 69.4%, Holandija 68.3%, Poljska in Gdansk 50%, Japonska 44.4%, Švica 26.8% in Rusija za 6.1%. Povečal pa se je avstrijski izvoz v Italijo za 39.2, madjarski pa za 19.7%.

Produkcija jekla v naši državi. Lani je znašala produkcija jekla in izdelkov v naši državi 152.000 ton. Produkcija se je razdelila sledeče: Kranjska industrijska družba, Jesenice 72.000 ton, Železarna v Zenici 50.000, Jeklarna grofa Thurnskega na Ravnah 15.000 ton in Železarna Store 15.000 ton.

Avtomobilske ceste v Nemčiji. Iz poslovnega poročila Reichsautobahnen za 1935 je posneti, da je bilo na koncu leta v gradbi 1.866 km avtomobilskih cest. Dograjenih je že 108 km. Družba je lani izdala za gradbo 485 milij. mark (1934 208.7 milij. mark).

Odtok zlata iz Holandije ponehava. V dobi od 8. do 15. junija se je holandski zlati zaklad zmanjšal za 9.67 (prejšnji teden je znašal odtok skoro 42 milij.) na 588.8 milij. goldinarjev.

Odtok zlata iz Švice. V dobi od 8. do 15. junija je švicarska Narodna banka oddala za 22.2 milij. zlata in zlatih deviz, tako da se je zlati zaklad banke zmanjšal na 1.405.9 milij. frankov.

Dotok zlata v Belgijo. Od 4. do 11. junija se je belgijski zlati zaklad povečal za 277 na 18.489 milij. belg. frankov.

Znižanje diskonta v Albaniji. Albanska narodna banka je znižala diskont od 7.5 na 7%.

Borza

Dne 19. junija 1936.

Denar

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi narastel na 8.90—9, na zagrebški borzi na 8.83—8.93 in na belgrajski borzi na 8.8261 do 8.9261. Grški boni so beležili v Zagrebu 29.50 blago, v Belgradu 28.40 blago. Angleški funt je na ljubljanski borzi beležil 247.50 blago, na zagrebški borzi je popustil na 244.78—246.38, na belgrajski pa na 245.45—247.05. Španska pezeta je v Zagrebu beležila 6.70 blago, v Belgradu pa 6.85 blago.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani 13.86 do 14.06, v Zagrebu 13.8550—14.0550, za ultimo julija 13.60—13.80, za medio avgusta 13.55—13.75, v Belgradu so notirali 13.7943—13.9943.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2976.71—2991.31
Berlin 100 mark	1756.08—1769.95
Bruselj 100 belg.	743.82— 748.88
Curih 100 frankov	1424.22—1431.29
London 1 funt	220.98— 223.03
Newyork 100 dolarjev	4368.92—4405.23
Pariz 100 frankov	289.81— 291.25
Praga 100 kron	181.90— 183.—

Celotni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 2,073.378 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.35, London 15.55, Newyork 309.25, Milan 24.35, Praga 12.78, Dunaj 58.25, Budimpešta 60.50, Berlin 124.50, Bruselj 52.27.5, Madrid 42.17.5, Amsterdam 209, Kopenhagen 69.40, Stockholm 80.15, Oslo 78.10, Helsingfors 6.85.5, Varšava 58, Bukarešta 2.50, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Buenos Aires 86.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 80—82, agrarji 45—47, vojna škoda promptna 362—365, begluške obveznice 67—69, 8% Blerovo posojilo 85—86, 7% Blerovo posojilo 75—76, 7% posojilo Drž. hip. banke 88—90.

Zagreb. Državni papirji. 7% investicijsko posojilo 82 den., agrarji 46—47, vojna škoda promptna 366 den., begluške obveznice 66—67, dalmat. agrarji 65.50 den., 8% Blerovo posojilo 85 den., 7% Blerovo posojilo 76—77 (76), 7% posojilo Drž. hip. banke 88—92, 7% stavb. pos. 82—83 (82). — **Delnice.** Priv. agrarna banka 232—235.

Belgrad. Državni papirji. 7% investicijsko posojilo 83.50 den. (83.75), agrarji 48.50—48.75, vojna škoda promptna 367—368 (367.50, 364.75), begluške obveznice 69.50—70 (70, 69.75); 68.30—69 (68), 8% Blerovo posojilo 86—86.50 (86), 7% Blerovo posojilo 76—76.50 (76), 7% posojilo Drž. hip. banke 87—88 (87), 7% stab. pos. 83.75 den. — **Delnice:** Narodna banka 6300—6320 (6310), Priv. agrarna banka 230—231.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je nekoliko čvrstejši. Povpraševanje je stalno, toda dovozov ni, ker so kmetje zaposleni pri žetvi, trhovina pa je skoro popolnoma izpraznila zaloge z ozirom na bližnjo žetev. Trenutno žanjejo ječmen, računa se pa, da se bo v ponedeljek v nekaterih krajih začela tudi žetev pšenice.

V naši banovini je bil donos žitaric bolj slab, v celoti pa je žetev dobro izpadla in bomo imeli znaten presežek za izvoz. Za začetek se računa, da se bo novo blago, ko pride na trg, to je na koncu meseca, trgovalo po 100—110. Pričakuje pa se tudi, da bo država intervenirala na trgu in vsaj v začetku preprečila, če bo ponudba prevelika, prenagli padec cen.

Ljubljana. Pšenica bč. 78 kg in ban. 78 kg 2% 123—125, koruza letina 1935 bč. in ban. 103—105, prekmurska 109—111, činkvantin sremski 112 do 114, oves slav. 120—122, ajda Ljubljana 130—135, moka ničla bč. 205—210, št. 2 185—190, št. 5 165 do 170, otrobi bč. debeli 105—110.

Novi Sad. Vse je neizpr. Tendenca neizpr. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bč. okol. Sombor 121—123, Gornje bč. 122—124, srem. 123—125, slav. 124 do 126, južna ban. 121—123, gor. ban. 122—124, bč. ladja Begej 127—129, bč. potiska šlep 128—130. Oves bč., srem. in slav. novi 102—104. Otrobi bč. 100—102, srem. 99—101. Vse ostalo neizpr. Tendenca neizpr. Promet 27 vagonov.

Hmeljarji! Rdeči pajek je na vidiku!

Žalec, dne 16. junija 1936.

Kakor kažejo sedanje vremenske razmere, pridemo iz enega ekstrema v drugega. Skrajno neugodno vreme od 1. dne aprila do danes je pospeševalo razvoj peronospore v obili meri. Obrambnega delovanja se je poprijela večina hmeljarjev z veliko vnemo.

Te dni nastala silna vročina pa obeta hmeljarjem prihod novega, zelo opasnega sovražnika, t. j. **hmeljska pršica ali rdeči pajek. Vesten hmeljar bo od sedaj dnevno in skrbno opazoval spodnje liste hmeljske rastline in vse tiste odtrgal in zažigal, na katerih najde na s p o d n j i strani med rebri razpredeno pajčevino in pod njo male, drobne živalice, ki so začetkoma rjavkaste, pozneje rdeče barve.** Pripravil bo tudi takoj obrambna sredstva zoper pajka v obliki 1% garkonove, ali 1½% žvepleno-apnove, ali 1% erisitove ali 1% polibaritove brozge ter s škropljenjem tudi takoj pričel in po potrebi tudi nadaljeval.

Hmeljarji, upoštevajte vam dana navodila in zabranite POŽAR naših hmeljskih nasadov!

Hmelarjsko društvo za Dravsko banovino.

Zagorje

Pereče vprašanje. Mnoga važna in življenjska vprašanja je sedanja obč. uprava rešila uspešno v blagor občanov. Da omenjamo le obnovo občinskih cest in potov, dalje prehrano brezposelnih čez zimo, zaposlitev brezposelnih tudi v poletju itd. Veliko vprašanje v Zagorju pa je tudi vprašanje občinskega kopališča, ki se ga je še vsaka občinska uprava molče izogibala. Zdi se, da so si občinski možje tiščali oči pred vsakoletnimi žrtvami Save, pred bledimi obrazi rudarskih otrok, ki kriče po soncu in zraku. Toliko storimo za higijeno. Imamo protituberkulozno ligo, športna in telovadna društva, turistično in olepševalno društvo itd., a ni ga, ki bi zdramil pristojne in pokazal na potrebo kopališča. Priporočamo sedanji občinski upravi, da nekoliko pomisli, kako bi se dalo rešiti to vprašanje. Res, tako otipljivih koristi kopališče ne bo donašalo, pa mislimo, da občinska uprava lahko računa vsaj na hvaležnost mater, ki ne bodo s strahom puščale otrok h kopanju, dalje kopalcev samih in končno posestnikov ob Kotredešči, katerim bi ne bilo treba odganjati kopanja željnih otrok ter odraslih.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 20. junija: 12.00 Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples! 12.45 Vremenska napoved, poročila 13.00 Napoved časa, objava sporeda, obvestila 13.15 Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples! 14.00 Vremenska napoved 18.00 Na delopust! (igra Radijski orkester) 18.40 Avtor Martin Slomšek (g. dr. Franc Kovačič) 19.00 Napoved časa in vremena, poročila, objava sporeda, obvestila 19.30 Nacionalna ura: Ministrstvo vojske in mornarice (iz Belgrada) 19.50 Pogovori s poslušalci 20.10 Zunanji politični pregled (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) 20.30 Škofjeloški večer 22.00 Napoved časa in vremena, poročila, objava sporeda 22.15 Radijski jazz.

Drugi programi:

SOBOTA, 20. junija. *Belgrad I:* 20.00 Bohemski večer 22.00 Plesne plošče 22.50 Prenos iz kavarne — *Belgrad II:* 14.00 Misirličevo predavanje »Z avtomobilom od Blegrada do Dubrovnika« — *Zagreb:* 20.00 Klavir 20.30 Radijski orkester 21.30 Ruske pesmi 22.15 Lahka glasba — *Dunaj:* 19.30 Dunajski potpuri 21.00 Zabavna ura 22.10 Film 22.25 Komorni koncert 23.15 Plesna glasba — *Budimpešta:* 20.00 Igra 20.45 Operetni fragmenti 22.20 Plesne plošče 23.15 Ciganska glasba — *Trst-Milan:* 20.45 Moniuszkega opera »Halka«, nato plesna glasba — *Rim-Bari:* 17.15 Trio 20.35 Igra 22.10 Orkestralni koncert 23.15 Plesna glasba — *Praga:* 19.35 Potpuri 21.00 Poletni koncert 22.15 Plesna glasba — *Varšava:* 20.45 Prenos iz Milana 23.30 Jazz — *Ber* 20.10 Orkestralna glasba 18. stoletja — *Hamburg:* 20.10 Operetni večer — *Lipsko-Monakovo:* 20.10 Večer lahke glasbe.

Ljubljansko gledališče

OPERA: Začetek ob 20.

Sobota, 20. junija: *Vesela vdova.* Red B.
Nedelja, 21. junija. *Apropos, kaj dela Andula?* Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.
Ponedeljek, 22. junija: *Kavalir z rožo.* Red A.
Torek, 23. junija: *Vesela vdova.* Red C.

Naznanila

Ljubljana

1 *Še dve produkciji državnega konservatorija* bomo imeli prihodnji teden, in sicer v ponedeljek in sredo, vsakokrat ob 18.15 v filharmonični dvorani. Tudi na teh dveh zaključnih produkcijah bo pokazal nas najvišji glasbeni zavod, kako vestno je vršil svojo nalogo ter nas uveril, da lahko in upravičeno še mnogo pričakujemo od našega glasbenega naraščaja, ki se vzgaja na šoli Glasbene Matice, kakor tudi na konservatoriju samem. Zavoda sta med seboj tako tesno povezana, da je uspeh enega hkrati tudi uspeh drugega. Natančna sporeda za ponedeljkovo in sredino produkcijo se dobita v knjigarni Glasbene Matice.

1 *Občni zbor Zveze ribarskih društev dravske banovine* bo dne 26. junija ob 19 v hotelu Metropol.

1 *Nočno službo imajo lekarne:* mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

1 *Kino Kodeljevo* igra danes ob pol 9 »Brezdomca« (Sans famille in »Lažnega viteza« z Vlastom Burianom.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Jutri slovesno praznovanje praznika presv. S. J. Ob 8 slovesna sv. maša; izvaja se: Inštrumentalna »Missa jubilaei solemnis«, zložil Jos. Gruber. Graduale: Dulcis et rectus Dominus« (po Foersterju). Po ofertoriju: »O Deus ego amo Te«, zložil I. B. Müller. Po maši: »Tvoji smo srče Kristusovo«, zložil dr. Fr. Kimovec.

Kulturni obzornik

Jugoslovenski istoriski časopis zv. 3 — 4.

Kakor smo že svoj čas pisali, izdajajo jugoslovanski zgodovinarji skupaj glasilo »Jugoslovenski istoriski časopis«, ki ga urejuje uredniški odbor, sestoječ se iz najvidnejših naših zgodovinarjev, na čelu s prof. S. Stojanovićem, v katerem ureja slovenski del prof. ljubljanske univerze g. dr. Milko K o s. Zdaj sta izšla 3.—4. zvezek v obsegu čez 500 strani, s čemer je prvi letnik zaključen. Ta skupna znanstvena revija ima predvsem namen predstavljati jugoslovansko zgodovinsko znanost na zunaj, pred širšo Evropo, ter se zato predvsem omejuje na n a č e l n a zgodovinska metodološka vprašanja ter na obče p r e r e z e, ki morejo služiti tujcem kot priročnik v jugoslovanske zgodovine. Tako so v prejšnjem zvezku najpoklicanejši zastopniki slovenske, hrvatske in srbske zgodovine dali pregled domače historiografije, zdaj pa nadaljujejo s p e r i o d i z a c i j o posameznih zgodovin. Za slovensko zgodovino je podal tozadevno razdelitev prof. M. K o s, ozirajoč se na vse sedanje periodizacije, ter tako orisal načrt, po katerem piše on svojo monumentalno »Slovensko zgodovino«. Za ostale jugoslovanske dele sta podala sličen prerez prof. Stanojević in prof. Šišić. Poleg omenjenih razprav prinaša ta dvojni zvezek še razpravo Viktorja N o v a k a o »delu dona Franja Bulića za izdajo zgodovine jugoslovanske vzhodne in zahodne cerkve«, ki naj bi jo pisali skupaj vsi jugoslovanski zgodovinarji s pomočjo svetovnega patrologa don Morina, pod naslovom »Sacrum Illyricum«. Toda ta velika zasnova še danes ni v teku. Med drugim zanimivim gradivom (Dinić: Vesti Eberharda Vindekea o Bosni, Čubrilović: Poreklo muslimanskega plemstva v Bosni in Hercegovini, Stranković: Držanje Srbije proti Avstriji in Madžarski v l. 1848) sta tudi razpravi Slovencev — poleg Kosa — še G r i v c a: V i r i s t a r o s l o v e n s k e g a Ž i t i j a M e t o d i j a, analiza posameznih poglavij z ozirom na vire, na druge hagiografske legende ter z ozirom na avtorja, ter obširna, še ne končana načelna razprava F r. S t e l é t a o »p r o b l e m u s p o m e n i š k e g a v a r s t v a v J u g o s l a v i j i«. To pa bi bile tudi vse razprave te dvojne številke.

Vse obširnejši pa je k r i t i č n i del, ki ga uredniški odbor deli v dva dela: v k r i t i k o in v o c e n e (prikaze), med katerim pa jaz ne vidim bistvene razlike. Ta dva dela obsegata strani 485 do 691, ter sta izredno bogata tudi na slovenskih doneskih. Najprej naj imenujem dve oceni, ki sta jih dva Slovenca napisala v hrvaščini, to sta Ž u p a n i č (o Flussu, Metulum) ter H a u p t m a n n (o Kosovi Slovenski zgodovini). O delih Slovencev so poročali drugi Jugoslovani: o Hauptmannovem članku Kroaten, Goten, Sarmaten (Stanojević), o razpravah prof. M. Dolenca (neki A. V. S.?), o Županičevih razpravah (Simonič) in o St. Škerljevih (N. V.). Sicer pa so poročali o slovenskih zgodovinskih delih Slovenci sami. V prvi vrsti moramo imenovati odlično karakteristiko politikov Šukljeta in Hribarja, ki jo je kot oceno njunih spominov napisal F. B a š v res klasični obliki. Pirjevčeva Levstikova pisma je ocenjeval M a l, prav tako Kovačičeva Slomškova pisma; Gabrščkove Goriške Slovence ocenjuje L o n č a r; Maietrov članek: Vojaški transporti in naše Podravje ob prevratu pa E. T u r k. Zanimivi so pregledi drugih jugoslovanskih znanstvenih revij ter poudarjanje posameznih člankov, važni za zgodovino, ki so jih tekom svojih let prinesli. Tako je J. T u r k poročal o najvažnejših zgodovinskih doneskih, ki so izšli v B o g o s l o v n e m v e s t n i k u; drugi zopet o glavnih člankih v praški »Slavii« (urednik Murko), in »Germanoslavici«, ter v »Bysantinische Zeitschrift«, kjer je zabeleženih tudi več ocen o knjigah slovenskih pisateljev. — V oddelku o »znanstvenih ustanovah« poroča obširnejše J. M a l o »Narodnem muzeju v Ljubljani izza prevrata«, B. S a r i a pa o »šestem znanstvenem potovanju nemških in podonavskih arheologov« po naših krajih (v hrvaščini), ter prav tako tudi o »terenskem delu arheološkega seminarja na ljubljanski univerzi«. Med n e k r o l o g i je napisal D. L o n č a r spominske besede F. Šukljetu, kanonik B a r l e pa zagrebškemu kanoniku dr. L. Ivančanu (hrvaško).

To bi bil izvleček ogromne vsebine zadnjih dveh zvezkov, kolikor se tiče slovenskega sodelovanja oziroma slovenske snovi. Že iz tega vidimo, da je »Jugoslovenski istoriski časopis« znal v pravilnem razmerju zbrati ob sebi najboljše zgodovinarje vseh treh jugoslovanskih narodov ter v celoti skuša pravilno informirati širšo evropsko javnost o važnih delih na polju zgodovinoznanstva. Poudariti pa moram, da se mi zdi revija premalo smotreno urejena: razprav je v razmerju do ostalega dela premalo, ostali kritični del pa je nejasno porazdeljen pod oznake, ki končno pomenijo eno in isto. V celoti zastopa ta časopis častno našo znanost pred svetom ter smo veseli, da je tako zasnovano podjetje prebrodilo težave, ki so nujne pri takem skupnem delu; ponosni smo pa tudi, da se Slovenci tako uspešno uveljavljajo v tej reviji v slovenskih, jugoslovanskih (Hauptmann), slovanskih (Grivec) in svetovnih (Stele) zgodovinskih problemih.

td.

★

Slovenska umetnost na pomladanski razstavi v Belgradu. Na 8. redni vsakoletni razstavi jugoslovanske umetnosti, ki jih prireja društvo Cvijeta Zuzorić (letošnja se je vršila maja), je bila po nekaterih umetnikih zastopana tudi Slovenija. Naša društva korporativno na tej prireditvi ne sodelujejo, ker veljajo vabila individualno; reči je pa treba, da bo v bodoče tudi ta individualna gostovanja podrediti bolj premišljeni režiji, nego jo je razodevala letošnja slovenska kolekcija. Kadar gre za splošne interese slovenske umetnosti in to pred neslovensko publiko, so največja skrb, preudarna organizacija in lojalna vzajemnost najmanj, kar je zahtevati od onih, ki se jih to tiče. Letos so sodelovali na tej državni razstavi sledeči naši slikarji in kiparji: Izmed starejših R. J a k o p i č (dvoje olj) in M. J a m a (2 deli); Lojze D o l i n a r je poslal pet plastik. Izmed povojnih: France K r a l j (2 olji in 5 plastik, poslednje nove stvari), Tone K r a l j (1 olje in 2 plastiki), Fran Z u p a n (5 akvarelov); B. J a k a c (5 pastelov), Drago V i d m a r (3 olja), Nande V i d m a r (2 olji), Tine K o s (5 plastik), Ivan Č a r g o (1 risba), Dana P a j n i č (1 plastika) in Maksim S e d e j (3 olja). Izmed teh de' je kupil Nj. Vis. knez namestnik Sedejevo Kompozicijo I. (kat. št. 128), Orače Dragota Vidmarja (kat. št. 23) ter akvarel Frana Zupana: Grad Brdo pri Kranju (kat. št. 181). Predsednik skupščine, g. Stevan Čirić pa je kupil Jamovo sliko Sadovnjak (kat. št. 57). Umetniško je izmed slovenskih udeležencev na razstavi napravljal najmočnejši vtis Maksim Sedej.

R. L.

Zakaj je nebo modro?

Ljudje si že od vsega početka belijo glave, zakaj je nebo tako lepo modro. Nekateri so že davno pesniško opevali sinjino nebesa, drugi pa so o tem pisali učene obravnave. Zlasti učenjaki so si bili vsakdar zaradi tega vprašanja močno v lasch. Toda do danes te uganke niso zadovoljivo razvozlali niti pesniki niti učenjaki.

Že davno so nekateri trdili, kar še danes nekateri mislijo, da je nebo zaradi tega modro, ker ozračje spušča skozi vse druge žarke, le modrih ne, zaradi česar se nam nebo potem zdi sinje-modro. Toda po mnenju učenjakov sedanjega časa ta trditev ne velja. Leonardo da Vinci je bil vsekakor največji slikar in kipar, ki je ustvaril neumrljiva dela svoje umetnosti. Toda ta veliki duh je bil tudi naravoslovec. Skušal je razvozljati različne naravne uganke, med drugimi tudi vprašanje, zakaj je nebo sinje. Sestavil je docela svojo teorijo, v kateri trdi, da je nebesna sinjina mešanica bele svetlobe ozračja in črne

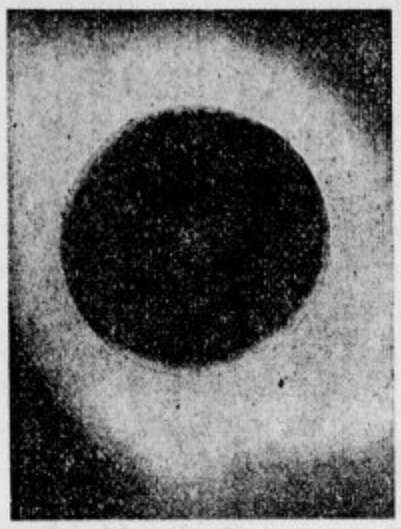

Fotografiran sončni mrk. Včeraj so po nekaterih krajih zemlje, kakor smo že poročali, opazovali popolni sončni mrk. V naših krajih je bil sončni mrk le nepopolen. Na sliki vidimo fotografijo popolnega sončnega mrka.

barve neskončnega vsemirja tam v ozadju. Ta trditev se je dolgo zdela kaj verjetna, ker so se sklicevali na neko drugo naravno prikazen. V Andaluziji imajo modre kokoši, ki so nastale iz mešanice belih in črnih.

Čez dolgo časa potem pa so se ljudje oprijeli Newtonove razlage te uganke. Newton je trdil, da nebesno modrino povzročajo sončni žarki, kateri se odbijajo od površine vodnih kapljic, zaradi česar nastaja potem modrina na nebesu, kakor nastajajo barve na milnih penah. Toda tudi to trditev je moderna znanost zavrgla, češ da ni resnična.

Rayleigh trdi, da je vzrok nebesne modrine docela drugačen. On pravi, da nebesna modrina tako nastaja, da se svetloba razprši na majhne delce zraka (zračne molekule) in na druge drobce, ki plavajo po zraku, in ki je njihov premer manjši kakor pa valovna dolžina svetlobe. Kakor znano, se svetloba širi z valovanjem. Kadar valujoči sončni žarki zadenejo na take delce in drobce, začno tudi ti valovati s svetlobo ter postanejo središča novih svetlobnih valov. Odbijana svetloba pa je toliko močnejša, kolikor manjša je valovna dolžina prvotne svetlobe. Modra svetloba, ki ima najkrajše valove, se mnogo bolj odbija kakor pa rdeča, ki ima daljše valove. V svetlobi torej, ki se odbija od nebesa, je 4—7-krat več modrine kakor pa rumene ali rdeče barve. Zato mora na nebesu prevladovati modra svetloba.

To trditev je znanost skušala dokazati na poskusih. Fiziki so takole poskušali: Če so delci kakega medija, ki skozenj gre svetloba, zelo majhni, ima potem svetloba, ki nastane, kratke valove, torej spada bolj na modrikasto stran svetlobnih barv. To se najbolje vidi, kadar kdo kadi cigaro. Dim, ki se kadi od gorečega konca cigare ali cigarete, je modrikast, ker so delci dima tako majhni. Če pa kadilec puha dim iz ust, je dim tam bolj zgoščen, delci so večji in dim se nam dozdeva kar belkast. Torej bi bila dim cigarete in barva nebesa med seboj nekako v zvezi, kdor seveda verjame tej razlagi.

Verjetne razlage za nebesno modrino znanost namreč še ni našla. Najbrž jo bodo še opevali pesniki in o njej še pisali učenjaki, ne da bi se komu posrečilo, da bi razvozljal to veliko uganko. To in še marsikaj drugega bo še dolgo ali pa za vedno ostalo živemu človeku nerešljiva uganka — Polno skrivnosti je namreč božje stvarstvo.

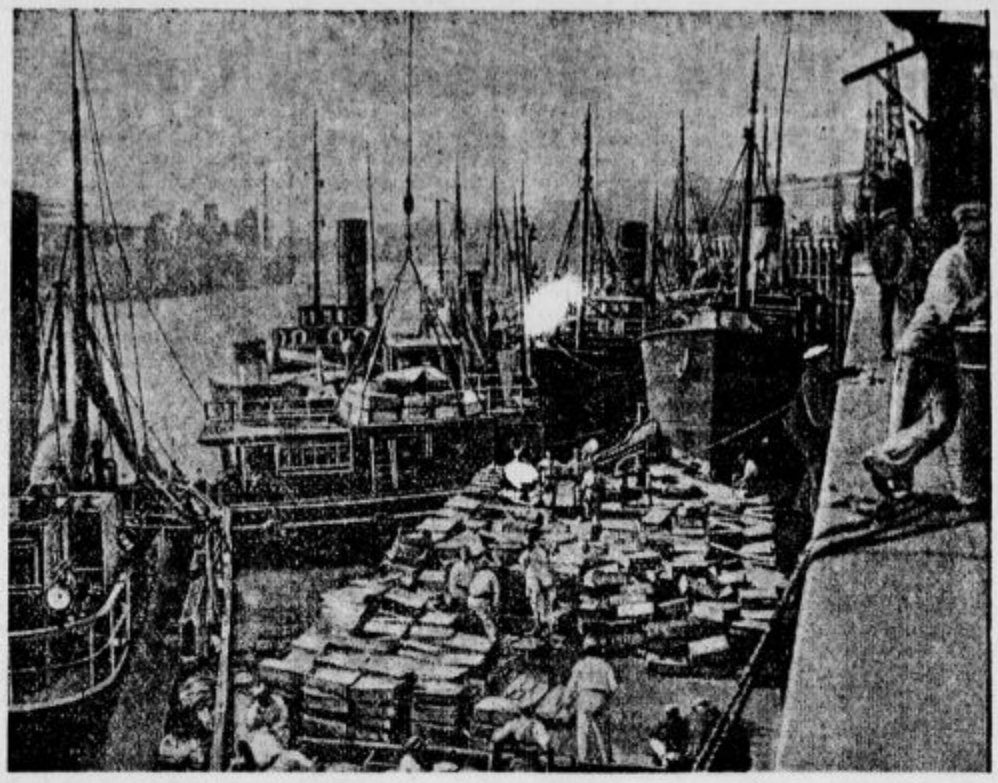

200.000 kg rib vrženih v morje. V francoski luki Boulogne je zaradi štrajka obležalo 200.000 kg rib, ki jih niso mogli odposlati. Ker so ribe začele gniti, delavcev pa ni bilo, je moralo priti vojaštvo, ki je zaboje z ribami spravilo na ladje, katere so jih odpeljale na morje in jih tam pometale v vodo.

Kino pred več tisočletji

Iz Londona poročajo zanimive okolnosti, iz katerih sledi, da so že pred več tisoč leti ljudje poznali filmske slike in kinematografe. Res je, da na svetu ni nič novega. Ta stara resnica se vsak dan sproti znova izpričuje. Torej žive slike so pred več tisočletji že imeli in jih kazali na Kitajskem, kjer je brez dvoma doma najstarejša kultura, ki je še dandanes živa.

Kitajske »filmske« slike sicer niso bile podobne današnjim filmskim slikam, ampak so bile nekake senčne slike, ki pa so se čudovito naglo in naravno premikale. Zato ni čudno, če so te slike na ljudi tako močno vplivale. Namestu sedanjega platna je bila razprostrta velika stena, narejena iz pergamenta. Namesto projekcijskega aparata pa je bilo sonce. Posamezne »filmske« slike so bile izrezane iz bivolje kože. Te slike so nataknili na dolge bambusove palice ter z njimi potem slike naglo premikali sem ter tja. Ker pa so sodelujoči ljudje, ki so slike premikali, bili skriti za steno, jih gledalci niso mogli videti, kar je nanje napravilo še večji vtis.

Na Kitajskem so našli veliko število takih »filmskih« slik, o katerih strokovnjaki sodijo, da so bile narejene pred kakimi 7000 leti.

Ugotovljeno pa je tudi, da so se nekakih »filmskih« slik posluževali tudi stari egiptovski žreci, ki so služili boginji Izidi. Po dolgoletnem trudu se je Angležu Vilfridu Dayu posrečilo, da je našel take aparature egiptovskih poganskih svečenikov, ki so jih porabljali pri svojih bogoslužjih. Anglež Day ima cel muzej starih »filmskih« aparatur. Kakor rečeno, to niso filmske aparature v današnjem pomenu, pač pa nekaki začetni poskusi, ki so stari nekaj sto let, nekateri pa tudi več tisoč let.

„SLOVENEC“ pred 60 leti:

V torek 20. junija 1876.

Politični pregled.

Na Dunaju se mnogo govori in piše o obhodu našega cesarja z ruskim. Kje in kateri dan se bosta sešla, pa še ni znano.

Hrvaški sabor se bo pričel 3. julija, vladni list že sklicuje poslance za ta dan.

Vnanje države.

Na Turškem moritev še ni konec. Za sultanom Abdul-Azizem, za materjo in sinovi njegovimi sta bila 16. t. m. silovito umorjena še vojni minister Avni-paša in minister vnanjih zadev Rašid-paša, minister mornarstva pa nevarno ranjen. Morilec je neki odstavljen častnik (major) Hassan, ki je pridrl v sobo k Mithad-paši, kjer so se ministri ravno posvetovali. Morilca so že obesili.

Srbija, po evropskih velikih oblastih pritiskana, je za zdaj, kakor pišejo listi, vojsko preložila, a odložila je ni. Če se vojska vname, bo plača vradnikov za čas njen znižana na 600 gld.; listi, ki zdaj že nimajo več ali še toliko ne, bodo ostali pri starem. (Bi bilo tudi drugje koristneje in vspešneje, nego če se stroški vojske naložé listim, ki davke plačujejo. Vred.)

Italijanska Adis Abeba

Italijanski časopisi poročajo, kako se sedaj godi v Addis Abebi. Italijanska akademija je na svoji zadnji seji sklenila dati 50.000 lir za znanstvena raziskavanja v Vzhodni Afriki. Akademija je tudi darovala popolno zbirko svojih knjig, ki štejejo več kakor 1000 zvezkov, za italijansko knjižnico v Addis Abebi.

Italijani v abesinskem glavnem mestu naglo uvajajo novi red. Vse ceste bodo dobile imena italijanskih mest. Posamezna italijanska mesta bodo darovala cestne tablice s svojimi imeni, da na ta način izrazijo duhovno vez z novimi pokrajinami rimskega cesarstva. Napisi na trgovinah so bili doslej v 21 jezikih pisani, med drugimi v amharščini, francoščini, grščini, arabščini, angleščini itd. Italijanska uprava je odredila, da morajo poslej biti napisi le italijanski in amharski ter samo deloma tudi arabski.

Prve trgovine so medtem že odprli. Kavarne se seveda imenujejo na pr.: »Cafe Roma«, »Cafe Imperial«, »Cafe Bella Napoli« itd. Nekdo je svojo avtomobilsko garažo imenoval »Garaža pri rimskem cesarstvu«. Tudi prva delniška družba se je že ustanovila. Za prodajo časopisov in knjig je bilo izdanih doslej 5 dovoljenj, kar je vidno znamenje, da se kulturne potrebe Addis Abebe dvigajo. V Addis Abebi je tudi luksuzna trgovina, kjer prodajajo sladkarije obenem s knjigami. Ta zamisel je originalna ideja neke Francozinje, ki je prav zaradi svoje originalnosti dobila dovoljenje. Francozinja menda ne zaupa preveč, da bi prebivalci Addis Abebe pokupili vse njene knjige, zato se je hotela zavarovati s tem, da bodo Abesinci kupovali vsaj njen sladoled, če že ne bodo marali njenih knjig. Ali pa je morda Francozinja mislila, da pot do izobrazbe vodi skozi želodec.

Fašistično delavsko časopisje nastopa za to, da bi se italijanski delavci naselili v Abesiniji, kjer naj bi jim vlada dala samostojne kmetije, da bi ostali tam. Temu so ugovarjali nekateri finančniki, ki so poudarjali, da bi bil s tem iz Abesinije izpodrinjen veliki kapital. Faššistični listi pa pravijo, da bi ne bila nobena škoda, ko bi se to zgodilo, ker bi kapitalisti svoj denar lahko naložili v zavode, ki bi finansirali kolonizacijsko delo v Abesiniji.

Neguševa hči govori pred mikrofonom. V Londonu je pred 27.000 zborovalkami govorila 16-letna hčerka abesinskega neguša. Njen govor so prenašale brezžične postaje.

»V vodi ostanem, dokler sonce ne zaide.«
»Ali ti je zdravnik tako naročil?«
»Ne, ampak svoje kopalne hlače sem v vodi zgubil.«

Sreča posebne vrste. Zavarovalni agent na vso moč prigovarja motociklistu, naj se da zavarovati:

»Ne veste, kako je pri nas zavarovanje ugodno. Če si zlomite roko, vam plačamo 10.000 dinarjev, če ste ob nogo, 20.000 dinarjev; no, in če bi imeli posebno srečo in si oboje zlomili naenkrat, ste pa naravnost bogataš...!«

*

Židje med seboj. Salamon: »Dobro, sprejmem te v svojo banko v službo. Toda povej, koliko zahtevaš plače mesečno.« — Naton: »Če bom blagajnik, dva tisoč dinarjev, drugače pa — štiri tisoč!«

Fotograf - časnikar v padajočem letalu

Pred kratkim je nad letališčem Malmö padlo na zemljo veliko letalo, v katerem je bilo 15 potnikov. Pri tej letalski nesreči je bil k sreči le eden ubit, skoraj vsi pa so bili več ali manj ranjeni. Med popotniki ponesrečenega letala je bil tudi južno-afriški časnikar, poročevalec nekega južno-afriškega lista Benjamin Gordon. Ko je časnikar zapazil, da letalo pada in da njemu, kakor tudi vsem drugim potnikom grozi smrt, se ni prav nič zmedel, ampak je hitro naravnal svoj fotografski aparat in začel junaško fotografirati. Ko je letalo priletelo na zemljo, se mu k sreči ni dosti zgodilo, ampak je bil le nekoliko opraskan. Gordonove fotografije pa so zelo dragocene ter so prve, ki so bile kdaj posnete v padajočem letalu.

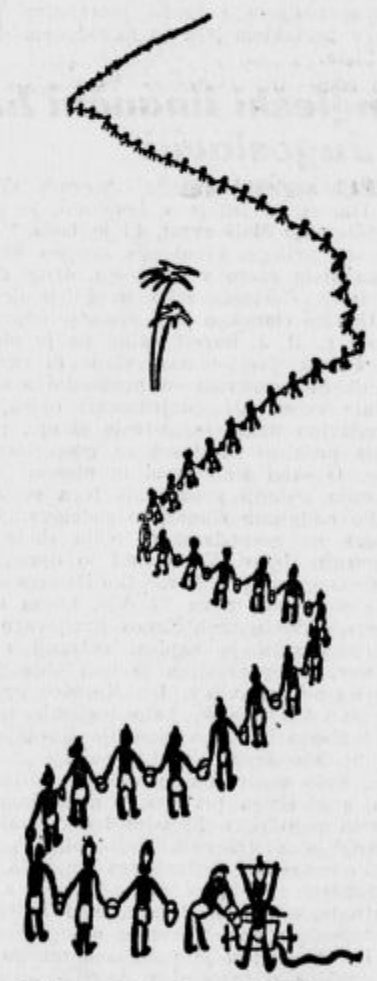

Požarna bramba sredi Sahare.

*

Precej se je navdušil. Milostliva novi služkinji: »Zakaj ste pa zapustili prejšnjo službo?« — »Ker nisem marala umivati otrok.« — Mali Janezek: »Mamica, mamica, kar vzemi jo!«

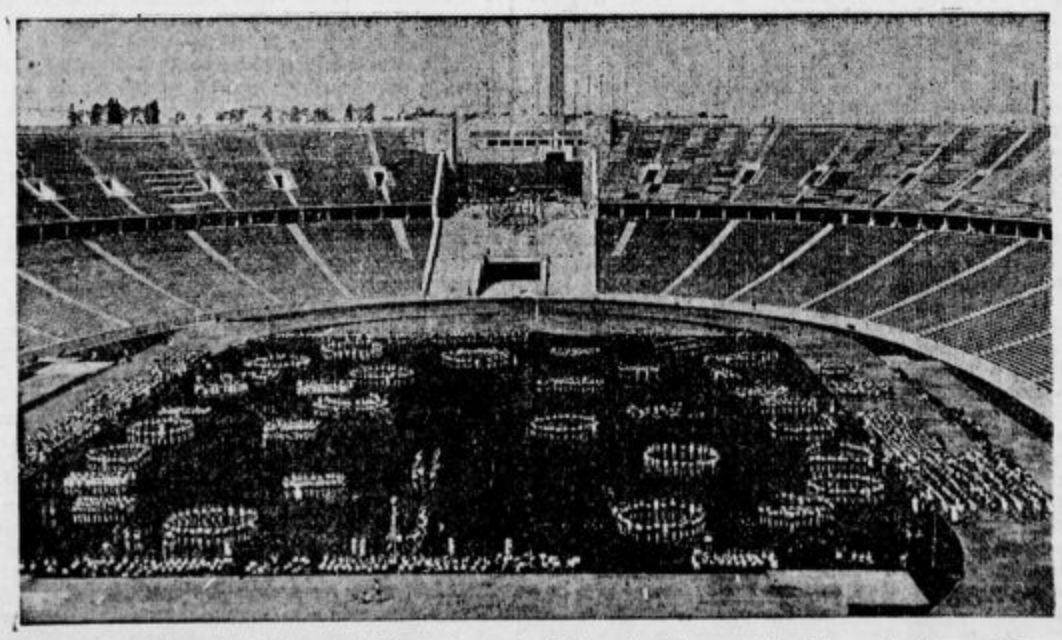

Otroške skušnje v berlinskem stadionu. Za prihodnje prireditve na olimpijskem stadionu v Berlinu se otroci že vadijo.

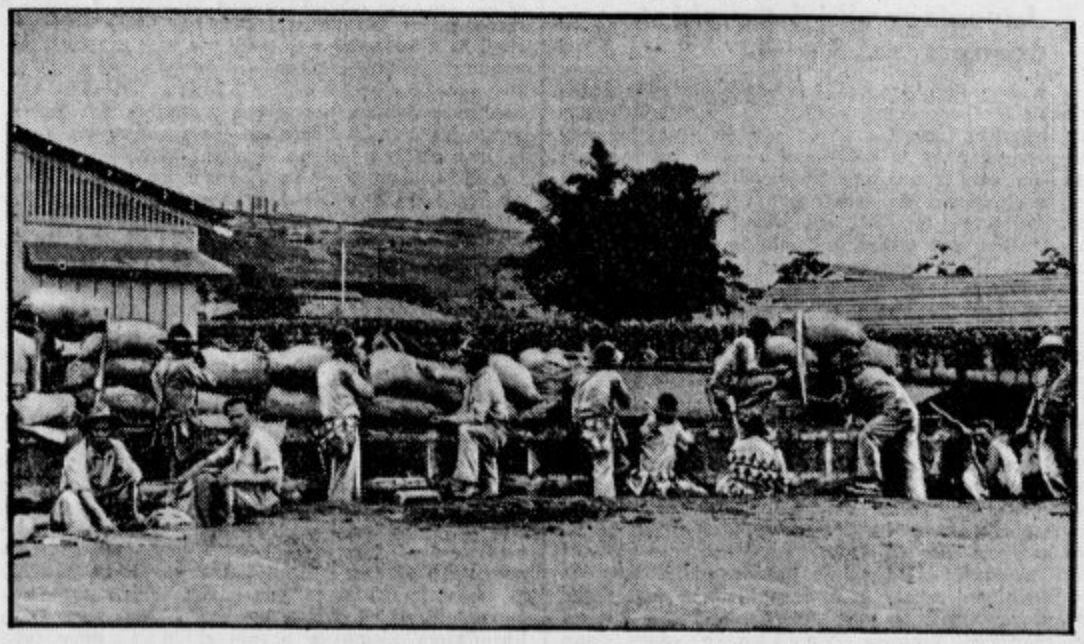

Upor v Nicaragui. V začetku junija se je v Nicaragui vladi predsednika Sacasa uprla narodna garda pod poveljstvom generala Anastazija Somoza. Upomiki, skriti za vrečami peska, so obstreljevali palačo predsednika republike ter trdnjavo Loma (v ozadju).

Iz delovanja Pevske zveze

Pevska zveza v Ljubljani je imela svoj redni občni zbor. Udeležba je bila zelo številna, ker je imelo pred tem svoj občni zbor Podporno društvo organistov. Predsednik Lavrič je otvoril zborovanje s prisrčnim pozdravom vsem navzočim zastopnikom, po večini pevovodjem, ki so naši pevski pionirji, ki nosijo vse breme podrobnega dela. V njihovi žilavi delavnosti in požrtvovalnosti so pravi vzroki pretepemu napredku naše pevske umetnosti.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal prof. Bajuk, smo posneli, da je Zveza tudi v najtežavnejših dneh redno delovala, če tudi z velikanskim naporom in trudom, ker je bila v temnih dneh našega prosvetnega dela edina organizacija, ki je vzdržala, kolikor je bilo vzdržati mogoče. Njeno delo je šlo po začrtani ravni poti vedno enakomerno navzgor in je bilo zelo živahno, ker izkazuje pisarna v tej poslovni dobi 3263 dopisov. — Okrožja se zavedajo večinoma svojih dolžnosti. Ustanovljeni sta bili medtem dve novi: ljutomersko in šentjernejsko, savinsko pa se je delilo. Okrožnih koncertov je bilo vseh 22, zbori pa so imeli svojih koncertov posamič nad 10. Vsek zborov ima zveza 198. Razmerje do raznih drugih društev je ostalo iskreno, kot dozdaj. Zveza se je udeležila vseh primernih slavnostnih prilik. Ob tragični smrti kralja Aleksandra je imela žalno sejo in bila zastopana pri vseh žalnih manifestacijah.

Blagajnik Puš je poročal, da je narasel denarni promet v tej poslovni dobi na 94.949.50 Din. Društvo je imelo neizmerne težave zaradi obče krize in še posebno zaradi krize v naši prosveti. Vendar izgleda, da smo prebredli najhujšo nevarnost, rešili zvezo in slasti »Pevec«, ki se je posebno letos boril z najhujšimi težavami. Velika ovira so netočni naročniki, ki so dolžni »Pevcu« več tisoč dinarjev. Zavest dolžnosti do društva pri zamudnikih je zelo mlačna. Treba bo v tem oziru primerne poživitve. »Pevec« je danes edini slov. list za svetno glasbo, ki je zborom neobhodno potreben, potreben pa tudi organizaciji. Zato mora za njegov prospeh prispevati vsakdo, ki mu je kaj do naše lepe pesmi.

Za artistični odsek je poročal prof. Bajuk in obenem dodal še poročilo pevovodje. Artistični odsek je zasnoval prelepo misel velikega evharističnega koncerta in tudi idejno nekako neposredno povzročil, da smo dobili ono krasno Tomčevo oratorijsko skladbo »Kristusu Odrešeniku sveta«. Priprave za koncert so bile zelo velike in zasnovane zelo na široko, zato je pa tudi ob vnetem sodelovanju 98 zborov koncert uspel tako čudovito, da je iznenadil celo optimistične strokovnjake, ki so vsi brez izjeme ocenili koncert v samih superlativih. Njihova poročila so priobčena v zadnjem »Pevcu«. Poročevalec je posebno poudaril fizično vztrajnost pevcev, ki so zelo mnogi morali že v zgodnji temini z doma, opravili so daljno pot v Ljubljano, bili točno pri dveurni skupni vaji, čakali ves popoldan do nastopa, ko niti niso imeli prilike sesti in se odpočiti, zvečer pa dve urni nepretrgoma, napeto in pazljivo stali na odru in ves čas peli. To je bilo gigantsko delo, kajti ta skladba nima orkestra in ne solističnih vpletov, ki bi nudili pevcu odmora; zbor je moral ves čas peti sam. In vse to je opravil brez najmanjše motnje. Zato je bila zahvala pevovodje tem požrtvovalnim pevcem posebno iskrena in zaslužena. Ta koncert pomeni pač višek naše pevske umetnosti, kakršne naša zemlja še ni doživela. Pevska zveza sme biti na ta koncert izredno ponosna.

Zveza je priredila v zadnji poslovni dobi tridnevni tečaj za pevovodje v Št. Vidu, enodnevnega v Celju, Ljubljani (za koncert), v Ptuju in Ljutomeru, pevovodja pa je vodil tudi dvodnevni tečaj v Celovcu, kjer so bila po vzorcu naših ustanovljena tri okrožja. V Begunjah na Gorenjskem pa je bil za domače pevce in pevke pevski dan. V prihodnjih počitnicah bo na vrsti zopet tridnevni tečaj v Ljubljani ali v njeni bližini, v manjšem obsegu pa še tečaji v Ptuju ali Ljutomeru in Celju, bržkone po tudi na Koroškem.

Zbor pevovodij je imel ob sklepu tečaja v Št. Vidu nad Ljubljano svoj prvi koncert, ki je kaj lepo uspel. Svoje delo bo letos nadaljeval.

Med letom je zbor izgubil najzvestejšega člana in sodelavca D. Lavriča iz Šmihela pri Žužemberku. Navzoči so stoje poslušali tople spomine nanj in mu zaklicali iskreni »Slava!«

»Pevec« se bori, kar le more, da bi se vzdržal. Zveza ga bo z vsemi silami vzdržala, saj je zborom neobhodno potreben, ker jim nudi veliko poučne snovi, posebno so jim pa dobrodošle njegove glasbene priloge. Njegove pesmi tvorijo že ogromno večino koncertnih programov. Tako poceni ne more nihče nuditi not. Zbori naj bi le pridno naročevali tudi priloge, ki jih dobe celoletno za 10 Din.

Ko so bila vsa poročila soglasno odobrena, je predlagal pregledovalec računov Mihelčič Fr. odboru absolutorij.

Pri volitvah so bili v odbor po daljši debati izvoljeni sledeči odborniki: Bajuk Marko, Bricelj France, Fabjan Avguštin, Janežič, Lavrič Vinko, Mihelčič Franc, Premrl Stanko, Petelin Stanko in Ulaga (Št. Jurij ob Taboru). V art. odsek so prišli po soglasni volitvi: Bajuk, Janežič, Premrl, Puš, Jobst, Tome in Zdešar; pregledника računov sta pa Matek in Žagar.

Pri slučajnostih je bila med drugim izražena upravičena želja, naj prosvetna društva plačajo pevcem iz svoje blagajne »Pevca« in potrebno število prilog, če zbor nima svoje blagajne. Zbor itak opravlja vse delo v okviru prosv. društev in lepša, poživlja in izpopolnjuje njihovo delo. Kjer je odbor društva pravičen in uvideven, tam je to že urejeno.

S tem je bil živahni občni zbor končan.

Izvoljeni odbor si je razdelil mandate tako-le: predsednik je V. Lavrič, podpredsednik Franc Bricelj, ki je obenem predsednik pev. zbora pevovodij, tajnik Janežič, blagajnik Petelin Stanko, pevovodja in upravnik prof. M. Bajuk, namestnik pevovodje prof. Tome Matija.

»Pevec« bo po sklepu odbora odslej izhajal v zimskih mesecih, ker takrat zbori najbolj delajo. Prva številka bo izšla v začetku septembra. Cena mu ostane kljub podraženim stroškom ista. Naj zbori že sedaj mislijo na priloge, ki jih morejo dobiti celoletno za 10 Din.

Tečaji: Odbor namerava prirediti 3 dnevni tečaj za pevovodje v juliju. Podrobnosti bodo zvedeli dosedanji člani pevskega zbora pevovodij iz okrožnic. Kdor bi se pa želel še udeležiti, a ni član, naj se takoj prijavi Pevski zvezi, Komenskega ulica 12. Dvodnevne pevske tečaje bomo priredili pa izven Ljubljane. Vsaj enega gotovo na Štajerskem. Ko bodo podrobnosti gotove, bomo sporočili.

Produkcije drž. konservatorija

Operna šola

V dveh opernih produkcijah se nam je odprl pogled na delovanje operne šole, kjer se seznanjajo z zakonitostjo te umetniške panoge oni, ki imajo posebno veselje do te umetnosti. Vsaj tako se da sklepati iz opazovanja in iz presojanja raznih sposobnosti teh, ki so nastopili. Vse to, kar je bilo podano, govori o resnem studiju in o temeljitem seznanjanju z operno umetnostjo, v katerem vodi mladi naraščaj v glavnem režiser Ciril Debevec, kateremu pa stojita ob strani v pogledu glasbenega vodstva gg. dr. Danilo Švara in Bogomir Leskovic. — V obeh produkcijah je bilo podanih šest scen iz različnih oper, ki so prikazale starejšo operno umetnost z različnih stalnih strani (italijanska novonapoljska, dunajska klasična, romantična, veristična in francoska lirična opera). Ta pestrost ima svoje ugodnosti v tem, ko odstira vsekakor važno poznavanje zakonov raznih opernih smeri. A morda je vendar raznolikost prevelika in tudi izbera nastopajočih preohlapna, če namreč predstavimo ideal, po katerem bi se v takih produkcijah predstavili res izraziti talenti, ki bi pa iz stremljenja po enotnem in čim višjem umetniškem nivoju izvedli le eno in celotno operno umetnino (ki bi se pa lahko večkrat izvedla). S tem bi se vsaj javne produkcije približale čim bolj polni operni umetnosti— če bi se istočasno podala izvedba tudi z orkestrom, ki bi ga sestavljali konservatoristi — in bi se na ta način lepo uveljavil zlasti stari rek: non multa sed multum. — Toda to samo mimogrede, ker nikakor ni mogoče tudi v danem okviru zanikati velikih vrednot, ki so se v splošnem javljale. Tako v pogledu doslednega upoštevanja raznih stilnih značilnosti, z ozirom na nakazovanje pravega igralskega pojmovanja in pevskega oblikovanja, s katerim se je lepo družila jasna izgovarjava in podobno, kar je vse pričalo o resnem vzgojnem delu. — Med temi pa, ki so v raznih vlogah nastopali, smo spoznali nekaj zdravih talentov. V prvi vrsti stoji sopranistka Štefanija Fratnikova, ki po odlikah glasu in po močnem doživljanju in izrazu obeta najboljše ter ji je potreba vse pažnje in podpore, da se ji omogoči razvoj, ki bo moral iti v smeri sproščenja in dokončne izdelave danih vrednot. Talent je tudi sopranistka Jelka Igličeva, ki je sicer umetniško grajena bolj filigransko, a ima v petju in igri privlačne sposobnosti, kar ji lahko pomore do resnih uspehov. Sopranistka Ljudmila Polajnarjeva je ugodno mnenje, ki smo ga že dobili o njenem petju, tu še podertala, o njenih igralskih sposobnostih pa je zaenkrat še nemogoče soditi, ker je bila to pot preveč ugodno postavljena v sceno in podprta z režijo. Pač pa se je tudi v igralskem pogledu sedaj že zelo dobro razgibal basist Friderik Lupša, ki sicer v pogledu lepega petja že stoji v prvi vrsti mladega naraščaja. Pri ostalih je izraziti nadarjenosti za operno umetnost zaenkrat še težje govoriti. Vendar se je z ozirom na ugodno petje lepo povzpel baritonist Franc Hvastja, dočim z druge strani baritonist Drago Žagar privlači po iskreni igri in po odlikah estetskega muzikalnega oblikovanja, čemur pa glas sam ne more prav slediti. Končno pa je bilo marsikaj privlačnosti tudi v podajanju Štefke Pavlovčičeve, Justine Dolenčeve, Miloša Brišnika, Ivana Polaka, Milana Janovskega in ostalih.

Z opernimi scenami se je družil tudi umetni ples, ki pa v danem okviru še ni dorasel umetnosti (dve iskrici sta bila Ljubica Zelenikova in Emil Frelih). In če utegne imeti tako vzgojno delo svojo posebno ugodnost z ozirom na prožnost kretanja kot predstopnja za odrsko igro, je kljub marsikakšni prikupni potezi tak ples za javno produkcijo v danem okviru še premalo zrel.

Klavirski večer R. Gallatie

V samostojni produkciji je nastopil absolvent visoke šole Reinhold Gallatia ter podal zrel plod svojega glasbenega študija v obliki klavirskega koncerta. Taki nastopi so za nas redkost, pa posebna vrednota. Pianist nam je predstavil svojo veliko reproduktivno silo, ki je kos tehničnim zahtevam klavirske igre, pa je obenem prepojena z veliko muzikaliteto, z estetsko občutljivostjo in z močnim duševnim utripanjem. V njegovi igri žive odlike, ki jih ustvarja izvabljanje lepih tonov, doslednja gradnja melodičnih, harmoničnih, ritmičnih in dinamičnih prvin v ubrano arhitektonsko celoto in resno poglabljanje v vsebino umetnin. Tako nam je v izredno težkem sporedu (ki ga je odigral na pamet) oživil lepoto umetnin raznih skladateljev, od katerih je bolj kot v Bacha in Beethowna prodrl v Chopina in Skrjabina, pa je tudi Škerjanca in Papandopula lepo izčrpal. Uspeh koncerta je bil vsega priznanja vreden. Da pa v tem koncertu, ki je bil navezan na konec trudapolnega šolskega leta, ni mogel več prikazati vseh svojih polnih sposobnosti, je razumljivo. Zato pa tem bolj pričakujemo uspehov od njegovega bodočega dela, v katerega stavimo velike nade. V. U.

Orgelska produkcija

Ugodno se je letos v drugič odjavila samostojna produkcija orgelskih gojencev našega konservatorija, med katerimi so nam predstavili umetnost orgelske igre Majhenič fra. Salvator, Stanko Bohinc, Silva Hrašovec, Josip Kalčič, Egon Kunej in Marija Mantuani, ki so vsi dokumentirali lepo napredovanje. Posebno vrednoto orgelske igre pa smo doživeli ob koncu, ko je prof. Janko Ravnik s plemenitim občutjem za ta kraljevski instrument podal dve skladbi Regerja in Tomca ter z njima zaključil to uspelo prireditev.

Vransko

Lepo vreme smo dolgo pričakovali, da bi lahko sušili seno. Četudi prej ni bilo vreme ugodno za to delo, vendar se je Društvu kmečkih fantov in deklet s košnjo tako mudilo, da so njegovi člani kosili na praznik sv. Trojice in kvatrno nedeljo. Zato pač ne bo res, kar smo brali na lepakih, da je to zdravo kmečko mladinsko gibanje. Društvo, ki na tak način poveličuje kmečko delo, da skruni največje praznike, si pač ne bo s takim svojim »delovanjem« pridobilo kmečkega ljudstva. Vsak dober in veren kmečki fant in dekle vesta, da ima za košnjo in žetev šest delavnikov na razpolago in da je nedelja dan počitka.

Strela je udarila pred par dnevi v neko hišo v Brodeh in močno poškodovala dimnik. Snela je tudi nekaj opeke, vendar k sreči ni užgala. Ker gre v bližini mimo električna napeljava, je strela na njo tako vplivala, da so po celi vasi in še na Vranskem deloma po hišah pregorele varovalke in je bil prekinjen tok.

Z nožem je sunil pretekli torek na dan naborov nekdo kmečkega fanta Dobnika Leopolda v stegno. Rano mu je obvezal tukajšnji zdravnik dr. Šerko. Drugih nemirov ta dan ni bilo.

Sport

Naši lahkoatleti v Kolinu, Lovosicah, Olomoucu in Gradcu

Praga, 17. junija.

Po končanih borbah v Pragi, so odšli nekateri atleti takoj domov, ker so bili zaradi služb nujno zadržani. Že v nedeljo so odšli Goič, Stepišnik in Nikhazi, v ponedeljek ozir. v torek še Gaberšek in Neli Zupančič. Drugi pa so se razdelili na več manjših skupin, ki so odšle gostovat v tri češka Mesta Kolin, Lovosice in Olomouc. Te skupine so vodili po vrsti gg. Megušar, dr. Marian in Žegarac. V Kolinu so nastopili sami Slovenci. — Bručan, Pleteršek, Martini. V Lovosicah Novakovič, Markušic in Miloš ter Dremil. V štafeti je tekel še g. Prstec, bivši atlet, sedaj dopisnik iz Zagreba. V Olomoucu je bila največja skupina Bauer, Vučevič, Buratovič, Hanžekovič, Erlih in Ive Krevs, ki je v treh dneh pobral 3 nove rekorde. — Dr. Narančič in dr. Manojlovič sta že preje odšla preko Dunaja, da se setaneta z ostalimi v Gradcu, kjer bo v četrtek mednarodni miting, na katerem nastopi pribl. 14 naših lahkoatletov. Aleksa Kovačevič je ostal v Pragi, kjer je najprej treniral z bivšim svetovnim prvakom Dondo, nato pa v torek nastopil na mednarodnem mitingu SK Slavije, ter je v borbi z Dondo, ki je vrgel »le« 1506 m, potisnil še svež rekord 15 m za 1 cm naprej.

V Kolinu je Bručan na 3 km dosegel sigurno prvo mesto, v času tik ob dosedanjem rekordu — ob isti uri in istega dne pa še Ive Krevs že tretjič zmagal, zopet v času novega rekorda na 3 km v času 8:59.9. Martini je bi v Kolinu prvi v višino (171) in daljino)6.11) ter tretji v kopju (40.55) Teren je bil za naše tekmovalce mnogo pretrd, zato so tudi doseženi uspehi zaradi tega manjši. Pleteršek je z 11.3 odn. na 100 m z 52.4 na 400 m dosegel svoje dosedaj najboljše uspehe. Bil je obakrat drugi za izvrstnim Polákom — reprezentantincem čeških sprinterjev.

Za malo mesto Kolin kakor tudi za Lovosice je bil obisk publike zelo zadovoljiv — okoli 500 odn. 800, kar pri naših prireditvah zlepa ne doživimo. Povsod je tudi tehnična izvedba bila vzorno na mestu. — vselej z radio prenosom reportaže. Zato so vsa ta tekmovanja končala zelo hitro. V vseh teh mestih so bili naši atleti kot prvi jugoslovanski športniki, ki so po svetovni vojni prišli tja na obisk, nadvse prisrčno sprejeti in nagrajeni s spominskimi darili.

V Lovosicah so rezultati bolj povprečni in niso naši osvojili nobenega prvega mesta — vendar so z uspehom zadovoljni. Novakovič je bil v dalj drugi (656.5), v disku enako)36.28). Markušič prav tako z 53.23 drugi v kopju in višino (155). Miloš v kopju tretji (52.90), Dremil pa na 100 m (11.4) tretji — za izbornim Jurankom (Slavija Pr.) 11.1 V sprintu nas je pri teh gostovanjih dobro zastopal Bauer, ki je v Olomoucu zmagal z 11 sek. Krevs pa na 3 km — novi rekord 8:59.9.

Krevsovi uspehi so krasni, vendar ne bo več startal na teh gostovanjih — tako v Gradcu — ker se že večini pozna utrujenost od potovanja ter je boljše, da gre preje domov zaradi počitka in olimpijskega treninga. — Olomoucu je dalje na 110 m preko zaprek zmagal z 15.5 Hanžekovič, dočim je bil Erlih z 15.6 sicer drugi — zaradi — rušitve treh zaprek diskvalificiran. V višino sta bila zelo dobra Vučevič in dr. Buratovič, ki sta dosegla rezultat zmagovalne skupine iz Prage (180). V štafeti 4×100 so naši zmagali s slabšim rezultatom (45.1). v višino pa je dr. Buratovič le z malim dotikom rušil prečko pri 186. Tako je ostal rekorder še vedno Martini.

Oficijelni sprejemi z govori, radio prenosom, spominskimi darili, autogrami na debelo in še vse ostalo — bodo ostali vsem tekmovalcem gotovo v najlepšem spominu.

Po končanih gostovanjih so se zbrali še enkrat v Pragi, da se vrnejo preko Gradca domov. Za prireditev GAK v — Gradcu vlada že sedaj veliko zanimanje. — Od Slovencev je ostal le še Bručan, vodstvo pa je še vedno kompletno. Vsi tekmovalci so kljub naporom vožnje in nastopov še vedno dovolj čili, borbeni in polni humorja, ki nam krajša čas.

Ali pojdemo v Zagreb?

Pod tem naslovom piše V. P. z dne 18. t. m. to-le: Z ozirom na žrebanje, bi se morala Nemčija od 10.—12. julija boriti v finalni tekmi z Jugoslavijo za Davisov pokal. Kakor smo izvedeli, so se že v ponedeljek zvečer pričela pogajanja z Jugoslavijo, ki imajo ta cilj, da bi se tekmovanje vršilo v Berlinu. Odgovorni činitelji teniške zveze so se o priliki pogajanj ozirali na to, da morajo naši (namreč nemški) igralci odigrati sedaj težke tekme v Wimbledonu, potem bi morali v Zagreb — in če zmagajo — zopet nazaj v Wimbledon. Velik del stroškov bi nam mogli prihraniti Jugoslovani, če bi oni prišli v Berlin. Jugoslovani naj bi še to premislili, da so prostori v Berlinu mnogo večji, zato več gledalcev in večji inkaso. Naj že izpadejo pogajanja kakorkoli, eno je gotovo: Nemčija je ravnotako kakor preteklo leto zaradi potovanja sem in tja, močno oškodovana. Žal, se je tudi bati, da bi naše moštvo zaradi toplih borb v Wimbledonu Jugoslovane odločilno in sigurno ne premagalo. Pomisliti bi še bilo o tem slučaju, če naj zveza svojo Wimbledonsko prijavo — v primeru, da bi Jugoslovani ne pristali na Berlin — ne prekliče, predlog, ki naj ga vzamejo v pretres odgovorni pri zvezi.

(Težko je verjetno, da bi naša teniška zveza pristala na to, ker bi bila Jugoslavija ob velik športni dogodek, če bi se vršila tekma v Berlinu. Poleg tega pa je treba pomisliti, da je doma na svojih tleh in pred svojim občinstvom veliko lažje zmagati kakor v tujini.)

SK Kovinar : SK Grafika

SK Slovan komb. : SK Grafika rez.

V nedeljo, 21. t. m., se nam obeta na igrišču SK Slovana za Kolinsko tovarno lep športni program. SK Grafika ima v gosteh odlično moštvo SK Kovinar z Jesenic, katero beleži v letošnji sezoni lepe rezultate. Pa tudi Grafika postavi na teren moštvo, ki je uspešno zaigralo tekme v prvenstvu tako, da je pričakovati lepe in zanimive borbe. SK Slovan, kot prvak drugega razreda, ima v svoji drugi garnituri igralce, ki bodo za našo rezervo trd oreh. Torej bo tudi predtekma zanimiva. Na ta način se pokloni sportna Grafika spominu Gutenberga, početnika in izumitelja tiskarstva. — Ker je vstopnina majhna, se prijatelji nogometa vabijo. Tekme se prično ob 8.30 in se končajo ob 11.30 dop.

★

Mariborski šport. V sredo, dne 17. junija, sta na igriščih Rapida v Ljudskem vrtu odigrali damski ekipi Atletik SK iz Celja in SK Rapida finale cone A drž. prvenstva. Rapidovi zastopnici sta bili visoko nadmočni in sigurno odločili vsa srečanja v svojo korist brez izgube seta. Rezultati:

Lirzer (R.) : Westen Ilze (A. C.) 6:1, 6:2;
Lirzer (R.) : Westen Liselotte (A. C.) 6:2, 6:1.
Cutič (R.) : Westen I. (A. C.) 6:2, 6:1.
Cutič (R.) : Westen L. (A. C.) 6:0, 6:1.
Lirzer-Cutič : Westen I.-L. 6:0, 6:2.

S to igro si je Rapid priboril prvenstvo damskih ekip dravske banovine in igra sedaj za državno prvenstvo proti zastopnicam ATK iz Zagreba. Upamo, da bo tudi tu častno zastopal barve svojega kluba in mesta.

★

Celjski šport. Spored olimpijskega dne: sobota dne 20. junija ob 8 zvečer štafetni tek po mestu s startom in ciljem pred postajo. Tekmovalci imajo garderobo v hotelu Union — na kegljišču. Sodniki in moštva morajo biti na startu ob tri četrt na 8. — V nedeljo, 21. junija dopoldne: lahkoatletske tekme ob pol 10 na Glaziji. Tekmovalci imajo garderobo v prostorih SK Celja. Sodniški zbor ob 9 na Glaziji. — Popoldne od 3—4 kolesarske dirke in ping-pong turnir, ob 4 nogometni brzoturnir celjskih klubov, in sicer po naslednjem redu: SK Jugoslavija : SK Olimp, SK Celje : SK Atletik; nato premaganca in končno zmagovalca. V glavnem odmoru rokoborba in boks. Zvečer ob 20 nagradno streljanje v Celjskem domu v prid olimpijskega fonda. Vsako društvo naj določi po 3 reditelje za dopoldansko in popoldansko službo, ki se imajo javiti pol ure pred pričetkom vodji tekmovanja.

Kolesarska podzveza. Ponovno se opozarjajo klubi in vozači »A« skupine, da je zadnji termin za predložitev verifikacij in zdravniških pregledov za Zvezo 21. junij t. l. Termina se je strogo držati, ker v nasprotnem slučaju se vozači ne bodo pripustili k izbirnim tekmam za olimpijado. Isto velja za vozače »B« skupine, ki pridejo v poštev za juniorsko državno prvenstvo. Verifikacije z zdravniškimi pregledi je oddati tajniku podzveze g. Gregorcu. — Za medklubsko krožno dirko SK Hermesa 14. t. m. se določi podzvezin delegat g. Pogačar. Sodniki gg. Schweitzer, Plankar in Gregorčič. Start in cilj ob 14 pred gostilno g. Čarman v Zgornji Šiški. Dirka se vrši ob vsakem vremenu. — Sodniškemu zboru se preda Bricelj Fr. »Ljubljanica« radi nešportnega obnašanja na I. mednarodni dirki v Slovenjgradcu 14. t. m.

Jesenice

60 let poje na cerkvenem odru. Na Sv. Rešnjega Telesa dan l. 1876 je Tancarjeva Minca prvič stopila kot pevka na jeseniški cerkveni oder, kateremu je ostala zvesta skozi vse svoje življenje. Ganljiva je bila jubilejna prireditev stari pevki, ganljiva tembolj, ker je bil privabljen v spomin njen prvi zbor in mnogi drugi, katerih danes ni več, ona pa še spremlja mlade pevce iz roda v rod. Tancarjevi Minci pravijo, da je stara kot so stare orgle, vsi pa jo radi imajo. Želimo ji, da bi še dolgo spremljala kraljico glasbe in cerkvene pesmi, ki jih prepeva že nad pol stoletja.

Vič

»V času obiskanja« na Viču. Neutrudno in neumorno je delovalo v letošnji sezoni Prosvetno društvo na Viču. Vrstile so se igre za igro, prosvetni večeri itd. Kakor da bi hotelo nadoknaditi vse ono, kar je moralo utrpeti v dobi razpusta, je zbralo pod svoje okrilje lepo število zavednih in požrtvovalnih članov, poživilo na novo odseke, v katerih se že nabirajo najmlajše, sveže moči. V času, ko običajno končajo prosvetna društva svojo delovno sezono ob prihodu vročih dni poletja, Prosvetno društvo na Viču ni prenehalo z delom, marveč se je z vso vnemo prijelo igranja na prostem. Ob obletnici veličastnih dni evharističnega kongresa v Ljubljani bo vprizorilo na prostem pred portalom viške cerkve veliko pasijonsko dramo »V času obiskanja«. Že teden za tednom se pripravlja do 150 igralcev na to veliko delo. Prva predstava bo že v soboto, 27. junija, naslednji pa 28. in 29. junija t. l., vsakikrat ob pol 9 zvečer. Vse Ljubljančane in okoličane vabimo, da obiščejo te predstave.

Novo mesto

Žrtev materinstva. V noči od srede na četrtek je v ženski bolnišnici v Novem mestu umrla kot žrtev materinstva žena posestnika in dolgoletnega cerkvenega pevca na kapiteljskem koru, Toneta Žefrana, gospa Minka Žefranova roj. Sitar iz Gotne vasi pri Novem mestu. Pokojnica zapušča poleg žalujočega soproga še tri nedorasle deklice. Bila je poštena gospodinja in trgovka zvesta žena svojemu možu in ljubeča in skrbna mati svojim otrokom, katere je vzgajala v strogo krščanskem duhu, saj so imeli v njeni hiši prostora edino le katoliški časopisi. Želo si je želela poleg hčerk še sinčka in ko je imel biti rojen, je dala zanj svoje življenje. Naj ji sveti večna luč! Žalujočemu soprogu naše globoko sožalje!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Deimel, Das Reich Gottes. Eine Auslegung in geistlichen Ansprachen. 124 str., nevez. 40 din. — Hengstenberg, Christliche Askese. Eine Besinnung auf christliche Existenz im modernen Lebensraum. 243 str., vez. 82 din. — Kalan, Die Welt für Christus! In Einvernehmen mit der Leitung der Christkönigskongresse. 180 str., nevez. 40 Din. — Kilian, Grundsätze des Geistigen Lebens in Kurzbetrachtungen für alle Tage des Kirchjahres und alle geistlichen Berufsstände. 397 str., vez. 44 din. — Mauer, Das verbogene Antlitz. Christus im Mysterium des Jahres. 329 str., vez. 91 din. — Pieper, Die Wirklichkeit und das Gute. 113 str., vez. 54 din. — Schütz, Gott in der Geschichte. Eine Geschichtsmetaphysik und Theologie. 292 str., vez. 131 din. — Sertillanges, Verkünder des Wortes. 347 str., vez. 131 din. — Willam, Das Leben Marias der Mutter Jesu. 587 str., vez. 102 din. — Willam, Das Leben Jesu im Lande und Volke Israel. 548 str., vez. 105 din.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1'—; ženitovanjski oglasi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglr se pla ujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih .lamnega značaja se računa enokolonska. 3 *mm* visoka petitna vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

LETOVIŠČA

Na KureščeK
vozi avtobus v nedeljo ob 7 izpred Mestnega doma, od dolenjskega mosta ob 7.15 do Želimelj. Povratek ob 19. Vožnja sem in tja 12 Din. Prijave: telefon 30-70. (L)

Sezonsko stanovanje
v Savinjski dolini, štirisobno, s kuhinjo, novo, sončno — odda gostilna Stancer, Vransko. (L)

Službodobe

Rabim prodajalko
za delikatesno trgovino. Takojšnji nastop, z znanjem nemščine. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« št. 8953. (b)

Posestva

Travnik
1 km dolg, 41 m širok — takoj naprodaj. Vič, vila »Nosta«, pri Golobovih. p

Tristanov. novo hišo
Ljubljana-Kodeljevo, ob glavni cesti, prodam. Naslov se izve pri Potočnik Mariji, Ljubljana, Maurarjeva ulica 23. (p)

Ženitbe

Mlad trgovec
star 26 let, s 65.000 Din gotovine, se želi seznaniti z gospodično čiste preteklosti, iz dobre družine, v svrho ženitve. Ponudbe s sliko, katera se vrne, upravi »Slovenca« Maribor pod št. 926. (2)

Pohištvo

Vsled odpotovanja
naprodaj vse pohištvo, orig. oljnate slike, preproge, krasen salon, jedilnica in spalnici. Vič. Vila »Nosta«, pri Golobovih, od 10—12 in od 3—7.

Obrt

Plise, entel, ažur, gumbe
gumbnice, monograme — izvrši takoj Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. Žepni robci, plenice, ročna dela. (t)

Denar

Bančno kom. zavod
MARIBOR, Aleksandrova št. 40, najbolje vnovčuje terjatve pri vseh denarnih zavodih. Za odgovor 3 Din v znamkah.

Obavlja vse denar. posle
vnovčuje najbolje terjatve vseh denarnih zavodov takoj v gotovini. - Alojzij Planinšek, agent. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ul 14/I. Telef. 35-10. Znamko za odgovor. (d)

Družabnika
z najmanj 30.000 Din — sprejme trgovina v sredini Ljubljane. Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Prometna točka« št. 8918. (d)

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10.

Razno

Zidava stavb!
Stavbno podjetje daje ugodno nadzorstvo, načrte, proračune. Vabi se družabnik s primernim kapitalom pod »Ugodnost« št. 8886 upravi »Slovenca«

Vnajem

Dva pisarniška prostora
oddamo za takoj. Vprašati: »Tesla«, Dalmatino-

Prodamo

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izberi v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Obleke, klobuke, perilo itd nudi ugodno
Jakob Lah, Maribor
Glavni trg 2.

Za kresni večer
si preskrbite rakete, bengalski ogenj, topiče in ostale potrebščine za ognjemet pri Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (1)

Vsa letna oblačila,
lister, buret, kaša, v odlični izdelavi dobite poceni pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Trgovina
modna, prometna cesta centruma Ljubljane, naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Za zalogo 60.000« štev. 8917.

Šivalni stroj
pogrezljiv, z okroglim čolničkom, ki tudi štika in štopa, poceni naprodaj. Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (1)

Prijem pitomaca za intendantsku akademiju

Intendantska akademija primiće ove godine 50 pitomaca u njenu nižu školu.

Pravo zastupanje imaju: svršeni djaci državnih trgovačkih akademija, državnih pomorskotrgovačkih akademija sa završnim ispitom i državnih gimnazija ili realka sa višim tečajnim ispitom.

Prijave moraju biti u Intendantskoj akademiji do 10. augusta tekuće godine po poslatom konkurzu Komandama voj. okruga i pomenutim školama.

Tinček in Tonček kot detektiva

85.

Čez široko morje.

Balon je kmalu krenil v drugo smer: čez široko morje. Pod našimi potniki so se kopičili gosti in črni oblaki, ki so napovedovali bližnjo nevihto. Od časa do časa se je že zabliskalo, da je Tinčku in Tončku jemalo vid ter zagrmelo, kakor da se podira ves svet. Balon pa je varno plul v neznane daljave.

»Dokler jadramo nad oblaki, se nam ni treba bati strele,« je zadovoljno dejal Tinček.

Nenadoma pa se je balon začel spuščati, kakor da ga roka nevidne pošasti vleče navzdol.

»V morje bomo padli in utonili!« je v smrtnem strahu vzkliknil Tonček.

Muki, ki je čepel v kotu gondole, je začel presunljivo lajati, gorila pa je postala nemirna in razdražena, da jo je bilo groza pogledati.

»Nobena stvar na svetu nas ne more več rešiti!« je zakričal Tonček in si zakril oči, da ne bi videl, kako jih bo morje priželo v svoj objem in potegnilo na dno...

Zlata jama je stalna reklama **v »Slovencu«**

Dvoje stanovanj

eno 3sobno in eno 2sobno

z vsem komfortom oddamo s 1. julijem. Natančnejše podatke pri upravi hiš Pokojninskega zavoda, Gajeva ulica 5/II, soba 220 med uradnimi urami.

Vsi, ki trpite na kurjih očesih

pridite, da Vam jih s koreninico in brez bolečin odstranimo. Takoj Vam bo odleglo. Zopet boste prijetno razpoloženi za vsako delo. Sprejemne ure ob delavnikih od 7.30 do 18.30, ob nedeljah od 7.30 do 12. ure, V KOPALIŠČU HOTELA »SLON«, FRANČIŠKANSKA ULICA 3.

✝

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Vsemogočni poklical v lepše življenje našega ljubega soproga in dobrega očeta, gospoda

Josipa Štrakl

skladiščnika drž. žel. v pok.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil jutri, dne 20. t. m. ob pol štirih popoldne iz mestne mrtvašnice na frančiškansko pokopališče na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 22. junija ob pol devetih v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

Maribor, dne 19. junija 1936.

Žalujoči rodbini Štrakl in Lehman.

✝

Odšel je v večni pokoj k svojemu Stvarniku naš nepozabni, nad vse ljubljeni soprog in papa

JOSIP ŠVALJ

nadzornik proge v Kranju

Pogreb dragega blagopokojnika bo v soboto ob petih popoldne izpred Jenkove ulice št. 6 na farno pokopališče v Kranju.

Kranj, dne 19. junija 1936.

Žalujoči: **Agnes**, soproga; **Jožica**, **Malči**, hčerki.

✝

Globoko užaloščeni naznanjamo, da je naš dobri soprog, oče, svak, stric, tast in stari oče, gospod

JANEZ PELIKAN

slaščičar in hišni posestnik, ter imejitelj reda sv. Save, dolgoletni okrajni predstojnik, predsednik zadruge, kontrolor Mariborskega Kreditnega zavoda itd.

v petek, dne 19. junija ob šestih zjutraj po daljši bolezni, previden s tolažili svete vere, umrl.

Pogreb blagopokojnega bo v nedeljo, dne 21. junija ob štirih iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, dne 23. junija ob sedmih zjutraj v stolni in mestni župni cerkvi.

Marija, soproga;
Roman, **Karl**, **Hans**, **Hubert**, **Franc**, sinovi;
Hermina Beziak, hčerka;
Emilija, **Mabel**, **Greta**, **Pavla**, **Mary**, svakinje;
Josip Beziak, svak;
Charles, **John**, **Lore** in **Volfgang**, vnuki
in ostalo sorodstvo.

L. Ganghofer: 115

Grad Hubertus

Roman

34. poglavje.

Pod sinjim nebom sta se žarečega pomladnega dne odpeljali gospodična Kleesberg in kontesa Kiti izpred gostilne Pri kapucinu skozi Amalfi. Voz, pred katerega so bili vpreženi trije konji, je drdral med življenjem in šundrom na ulici čez trg, mimo stolnice in ob pristanišču. Na cestnem ovinku so jima zablestele nasproti bele atranske hiše kakor v pravljici.

Gundi Kleesberg, ki ji je svileno ogrinjalo frfotalo v morskem vetru, se je oklepala z obema rokama Kitinega zapestja in venomer vzklikala: »Kako lepo! Kako lepo!«

Kiti menda ni čula. Nemo je slonela v vozu s svojo vitko, zdaj malo bolj polno postavo, v črni, prilegajoči se obleki iz krepa. Pajčolan ji je visel nazaj čez klobuk in bleščeči kodrci so se igrivo mezili ob drobnem, od trpljenja poduhovljenem obrazu. Včasi je Kiti rahlo zmignila z rameni, kakor bi se hotela v toplem, cvetočem pomladnem jutru otresti spomina na mrzlo, pusto zimo v Eggebergu.

Pred duhom ji je vstala podoba tiste samotnosti, ki se ji je venomer kazala skozi okno: gola drevesa okoli gradu, okorne strehe na gospodarskih poslopjih s hreščečimi vremenskimi petelini na slemenih, zapuščeni vinogradi s kupi zloženih trt, zamrznjena reka v dolini, in nad zimnim gozdom sivo nebo s svojimi snežnimi oblaki. K temu še spomin na žalostne dni na Hubertovem in misel na očeta, ki je ob losih in medvedih pozabil na otroka, na mater, katere trpljenje in usodo je zdaj poznala, na Tasila in Ano, ki ni smela gledati njune sreče in ljubezni. In med temi neprijaznimi podobami je brez miru pela v njenem srcu otožna in vendar koprneča pesem — spomin na enega, ki bi naj nanj ne mislila, ne smela misliti.

Tiho enoličnost teh zimskih dni sta pretrgala dva dogodka. V tednu pred božičem je prispela v Eggeberg Wernerjeva Pozna jesen, da bi navdušila gospodično Kleesberg do neprištevite zamaknjenosti. In v marcu, neke vsaj malo sončne nedelje, je teta Gundi pridrobila ko blaženo vinjena v Kitino sobico in mahala s časnikom kakor z zastavo. »Otrok, to moraš brati! Moraš! Pridi sem, otrok! Pridi in preberi, kaj je tu natiskano! Črno na belem!«

Bilo je poročilo, da je Ivan Foerbeck za svojo veliko sliko Zadnji sončni žarek, ki je vzbujala na berlinski letni razstavi splošno pozornost, dobil zlato medaljo.

Kitina drobna lica je zalila rdečica. Potem si je z rokama zakrila obraz in zaplakala.

Od tega dne je bila Gundi Kleesberg skrivnostno marljiva. Pisma so prihajala in pisma so odhajala. In vedno češče je začela vzdihovati in majati z glavo, češ da je »ubogi otrok« videti vsak dan bolj slab. Grof Beno in grofica sta skušala čudno razburjeno damo pomiriti, in tudi kontesa Kiti je vedno znova zatrjevala, da se čuti popolnoma zdravo in ji nič ni. Toda slednji dan je odkrila Gundi Kleesberg kaj novega, kar je nedvomno naznanjalo hudo bolezen. Rotila se je, da je njena sveta dolžnost, preprečiti grozečo nesrečo. Končno se ji je res posrečilo, da sta se njenega strahu nalezla tudi grof Beno in njegova žena. Tudi tema, po naravi mirnima človekoma, ki nista bila pretirano bojazljiva, se je začelo dozdevati, da Kiti hujša in bledi, da je vedno bolj tiha in vase zatopljena, četudi se je ravno v teh dneh njena postava vidno razvila. Tega čudnega nasprotja tudi stari, dobrodušni vaški zdravnik ni mogel razložiti, in je zato diplomatično svetoval, naj bolnico preišče specialist. Gundi Kleesberg sama je šla po profesorja na postajo. Ko se je vrnila z njim v grad, se je kazala, drugače zaletelo razburljiva, zdaj tako zaupanja polno, kakor bi bila profesorju razložila že vso Kitino bolezen in dobila od njega zagotovilo, ki jo je popolnoma pomirilo. In rahlo se smešeč je prikimala, ko je profesor svetoval: takoj spremeniti zrak, oditi na potovanje v južno Italijo. Vso tisto noč je potem Gundi Kleesberg presedela pri pismu za grofa Eggeja, in ko je prišla s Hubertovega brzojavka, je začela tako urno pospravljati kovčege, da je spravila pokoncu ves grad.

Krenili sta na pot. Toda čudno! Že tedne je bila teta Gundi v plašnih skrbeh za Kiti in njeno zdravje. O tem potovanju »iz zdravstvenih razlogov« je pa imela sedaj čisto svojevrstne nazore. Potovanje se je spravilo v pravi pogon. Najprej z železnico do Genove. Sledečega dne takoj dalje s parnikom. In četudi sta imeli viharno vožnjo, da je Gundi Kleesberg napadla morska bolezen in bi nujno potrebovala nekaj dni miru, sta se v Neaplju brez oddiha vkrcali na ladjo v Capri.

Ko sta v pristanišču marina grande stopili na suho, je bila Gundi Kleesberg tako zmedeno nestrpna, da je Kiti, ki je bila doslej molče prenašala to gonjo, začela v skrbeh spraševati: »Toda, Gundi, kaj ti je neki?«

»Veselim se, otrok, veselim se!«

Ko sta sedeli na vozu in se peljali po lepi gorski cesti, si je gospodična Kleesberg neprestano pritiskala Kitino roko na prsi in zagotavljala: »Tu boš ozdravela, moj ubogi srček. Popolnoma ozdravela! Prisegam ti!« Pri tem se je ozirala tako željno po cesti naprej in na vse strani, kakor bi se v sledečem trenutku moral dogoditi neki čudež. To napeto, sanjavo občutje je trajalo vse dotlej, dokler se ni teta Gundi v hotelu Quisisana pogreznila v perje. Drugo jutro je odšla zarana sama iz hotela in se vrnila čisto spremenjena. Njena rožnata volja se je sprevrgla v sivo čemernost. Jezila se je na »brezumnega« profesorja, ki je njo in »ubogega otroka« pregnal med te »zoprne ljudi in kameniti pljuvalnik sredi morja«. O vsaki hladni sapici je trdila, da prinaša gotovo smrt. In ko je posvetilo milo sonce, je tarnala, da se mora »raztopiti v tej afriški žerjavici«! Najrajši bi takoj spet odpotovala. Šele po dolgem prigovarjanju se je dala omečiti, da sta se za nekaj dni odpočili.

Ta čudna igra njene muhavosti se je ponovila v Sorrentu: prej pijano vesela, potem do smrti potrta in vmes tajna Gundina pot h Cucumeli, zavetišču umetnikov med cvetočimi oranžnimi vrtovi. Ko se je vrnila, je brez sape stopicala po Kitini sobi in trdila: »Ne huduj se, otrok, toda tu ne vzdržim več! Niti dneva! Te ozke brezupne ulice, ta umazanija, ta krik! Obupal bi človek! Saj sem vedno pravila: Capri, Sorrent, čisto nemogoča domisleka! Ako bi bili mene poslušali, bi odpotovali naravnost v Ravello! Naravnost!«

Kiti se sicer ni mogla spomniti, da bi bila Gundi Kleesberg kdaj o tem govorila. Toda potrpežljivo se je vdala in se dala sledečega jutra spet natovoriti na voz.

Utrujeni sta prispeli zvečer v Amalfi in odšli kmalu k počitku, da bi se — kakor je dejala Gundi Kleesberg — »pošteno naspali za veliki dan«. Teh svojih skrivnostnih besed ni nič podrobneje razložila. Toda uro pozneje, ko je bila Kiti že v postelji, je prišla gospodična Kleesberg še enkrat k njej, jo z burno nežnostjo objela in zajecljala: »Jutri, ljubi otrok! Jutri! Jutri!«

Noč je minila. Parkrat se je Kiti zbudila iz nemirnih sanj in čula iz globine šumenje morja, melodično pljuskanje valov ob kamenite pomole in včasi nejasne klice pristaniškega čuvaja.

Skozi odprto okno je sijalo z jekleno modrega neba nekaj zvezd, ki so se živo iskrile. Pomalem je pa njihov ogenj obledel, modri obok se je začel svetliti in napočilo je jutro, žareče v svoji lepoti, sijaju in vonju.

In potem sta se peljali, dočim je izginjalo morje in Amalfi v globini za njima, po najlepši vseh cest, Gundi Kleesberg v napetem pričakovanju in pijanem veselju, Kiti zatopljena v prelepo naravo in svoje tihe misli.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.